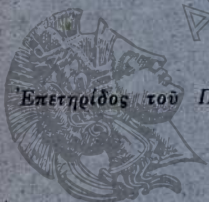

Η ΧΛΩΡΙΣ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ

ΥΠΟ

Θ. ΔΕ ΧΕΛΔΡΑΪΧ

[Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Παρθενείου]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1898

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

1898

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Η ΧΛΩΡΙΣ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΗΣ

Τοῖσιν Αἰγίαναν προφέρει στόμα πάτρων
Διαπρεπέω νάσον.

Πινδάρου Ἰσθμία Ε, 55.

Τὰν πολυξέναν . . .

. . . Λωρίδα νάσον Αἰγίαναν.

. . . φίλαν ξένων ἀρουραν. Τοῦ αὐτοῦ Νέμεα Γ, 1.

Τοῦ αὐτοῦ Νέμεα Ε, 12.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ Αἰγίνα εἶνε νῆσος τριγωνικοῦ σχήματος κειμένη ἐν τῷ Σαρωνικῷ ἢ Αἰγινητικῷ κόλπῳ μεταξύ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολίδος, ἔχουσα ἑκτασιν 83 τετρ. χιλιομέτρων, ἀνήκουσα δὲ εἰς τὸν Νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

Τὸ ἔδαφος τῆς νήσου εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος πετρώδες καὶ ἠφαιστειακῆς διαπλάσεως, τραχὺ καὶ ἀνυδρον. Πρὸς νότον τῆς νήσου ἀνυψοῦται τὸ ὑψηλότερον ὄρος αὐτῆς, τὸ καλούμενον νῦν «Ὅρος» κατ' ἐξοχὴν, ἢ Ἅγιος Ἡλίας κατὰ τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἐκκλησιδίων τοῦ Προφήτου Ἡλία. Εἶνε δὲ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων¹. «Ὅρος τοῦ Πανελληνίου Διὸς» ἢ ἀπλῶς «Πανελλήνιον» καλούμενον, διότι κατὰ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἱερόν τοῦ Διός, ὅπερ κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ αὐτὸς ἦρως καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῆς νήσου Αἰακὸς τῷ Διὶ ἐποίησατο. Ἔχει δὲ τὸ ὄρος ὕψος 531 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πρὸς τὸ νότιον καὶ ἀνατολικὸν μέρος, ἤτοι πρὸς τὰ ἀκρωτήρια Περδίκας, Πύργου καὶ Ἀγίου Ἀντωνίου αἱ κλιτύες τοῦ Ὅρους εἰσὶ λίαν ἀπότομοι καὶ κρημνώδεις. Πρὸς βορρᾶν δὲ καὶ εἰς ὕψος 250 περίπου μέτρων ὑπάρχει ὄρεινὸν λεκανοπέδιον, ἐν ᾧ κεῖται ἡ Μονὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Διὰ τῆς κοιλάδος Μεσαγροῦ χωρίζεται ἡ ἀπὸ τῆς Μονῆς πρὸς βορρᾶν ὡς συνέχεια τοῦ Ὅρους ἐκτεινομένη σειρὰ ὑψωμάτων ἀπ' ἄλλης σειρᾶς ταπεινοτέρων λόφων καὶ βουνῶν, ἥτις παραλλήλως πρὸς

¹ Βλ. Πausανίου Κορινθ. II, 29-30.

τὴν βόρειον ἀκτὴν τῆς νήσου μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Πλάκα καὶ Τουρλοῦ λήγει ἀνατολικῶς εἰς τὸν λόφον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς σειρᾶς ταύτης καὶ πρὸς νότον κεῖται ἡ Παλαιοχώρα, ἡ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΘ' αἰῶνος πρωτεύουσα οὖσα τῆς νήσου. Αἱ ἐν τῷ τμήματι τούτῳ κοιλάδες καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν παράλιον τῆς νήσου μέχρι τῆς μεσημβρινῶς εἰς τὴν δυτικὴν ἀκτὴν κειμένης νέας πόλεως εἰσὶ τὰ ὁμαλώτερα καὶ εὐφορώτερα μέρη, ὅπου ἐνιαχοῦ καὶ λειψυδρέοντες ρύακες ἀρδεύουσι τὰς γαίας. Ταῦτά εἰσι τὰ κυρίως ἐργάσιμα μέρη τῆς νήσου, ὅπου ἀπαντῶσι κῆποι καὶ δενδροφυτεῖαι, ὡς εἰς τὰ λεγόμενα «Περιβόλια», τὸ «Κοντό», «Ποταμό», «Μαρινά», «Πηγαδάκια» κτλ. Μικρὰ παράλιος πεδιάς ἐκτείνεται καὶ πρὸς νότον τῆς πόλεως, ὅπου κῆποι τινες, ἰδίως ἡ «Περιβόλα»¹.

Τὸ ἔδαφος εἰς τὰ μέρη ταῦτα σύγκειται ἐκ στρωμάτων νεογενοῦς διαπλάσεως. Καλλιεργοῦνται ἐνταῦθα ἰδίως λαχανικά, ὥπωροφόρα δένδρα καὶ ἐνιαχοῦ ὁ βάμβαξ· εὐδοκιμοῦσι δὲ καὶ τὰ Ἑσπεριδοειδῆ. Οὐχ ἦττον ὁμως καὶ τὰ ἄλλα πετρώδη καὶ κατὰ ξηρὰ μέρη τῆς νήσου καλλιεργοῦνται, καθ' ὅσον μάλιστα δυνατόν, ὑπὸ τῶν λίαν φιλοπόνων κατοίκων, καὶ τὸ ἡφαιστειακὸν ἔδαφος χάριν τῆς φυσικῆς εὐφορίας αὐτοῦ ἀνταποκρίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον εἰς τὰς προσδοκίας. Ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ συκῆ, καὶ ἡ ἀμυγδαλέα σχεδὸν ἀπανταχοῦ εὐβλαστοῦσι· σπεύρονται δὲ καὶ αἱ πετρώδεις κλιτύες καὶ τὰ ὀροπέδια τῶν λόφων καὶ ὀρέων, ἰδίως περὶ τὴν Μονὴν καὶ ἐπὶ τοῦ Ὄρους διὰ κριθῆς καὶ ὀσπρίων, μάλιστα δύο εἰδῶν Λαθύρου (τοῦ κοινῶς λεγομένου Λαθοῦρι καὶ τῆς Ἀφάκης), Ἐρεβίνθου καὶ Βίκου. Τὰ ἄνω εἰρημένα εἰσὶν ἐν συντόμῳ τὰ κύρια φυτικὰ προϊόντα τῆς νήσου. Ἐπειδὴ τὸ κλίμα τῆς Αἰγίνης εἶνε κατὰ τι γλυκύτερον τοῦ τῆς Στερεᾶς (δυστυχῶς τακτικαὶ μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις ἐλλείπουσι), τὰ σῦκα καὶ ἄλλαι ὀπῶραι, καθὼς καὶ τὰ λάχανα ἰδίως ἡ ντομάτα, εἰσὶ πρωιμώτερα ἐν τῇ νήσῳ, ὅθεν καὶ ἀντικείμενον μικρᾶς ἐξαγωγῆς ἀποτελοῦσιν. Ἐν γένει ὁμως ἡ γεωργία δὲν ἐπαρκεῖ ν' ἀπα-

¹ Γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο κτῆμα τοῦ Γ. Βούλγαρη. Ἐκεῖ πλησίον εἶνε καὶ ὁ κῆπος τοῦ Χ. Τρικούπη ὁ νῦν εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας Sir Edwin Egerton ἀνήκων.

σχολῇ τοὺς κατοίκους, ἡ δ' εὐπορία αὐτῶν προέρχεται ἰδίως ἀπὸ τῆς θαλάσσης, τῆς ἀλιείας δηλαδὴ καὶ τῆς σπογγαλιείας. Ἀντικείμενον ἐμπορίας εἰσὶ καὶ τὰ πεφημισμένα «αἰγινητικὰ κανάτια» ἥτοι τὰ γνωστὰ πορώδη ἀγγεῖα, τὰ κατασκευαζόμενα ἐξ ἰδίου καταλλήλου πηλοῦ, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται τὸ λεγόμενον «Κανατοβοῦνι». — Ὁ πληθυσμὸς τῆς ὅλης νήσου ἀνήρχετο κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ 1896 ἀπογραφὴν εἰς 8221¹, ὁ δὲ τῆς πόλεως εἰς 4714 κατοίκους.

Περὶ τῆς γεωλογικῆς κατασκευῆς τῆς Αἰγίνης ἀρκοῦμαι νὰ προσθέσω ὅσα μοὶ ἀνεκοίνωσε φιλοφρόνως καὶ ἐν συντόμῳ ὁ πολὺς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γεωλογίαν εἰδήμων Dr A. Philippson, στηριζόμενος καὶ εἰς τὰς ἑαυτοῦ ἀντιλήψεις καὶ εἰς τὸ νεώτατον περὶ Αἰγίνης καὶ Μεθάνων πόνημα τοῦ Ἀμερικανοῦ γεωλόγου Henry S. Washington. Κατὰ τὰς σημειώσεις ταύτας τὸ θέμεθλον τῆς νήσου σχηματίζεται ἐξ ἀσβεστολίθου Ῥουδιστῶν τῆς Κρητιδικῆς διαπλάσεως, ὅστις παρουσιάζεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν εἰς τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς Παλαιοχώρας ὑψώματα καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἐφ' ἧς εἰσὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀσβεστολίθου συνίστανται καὶ τὰ πλησίον τῆς Αἰγίνης νησίδρια Μετῶπι, Μονὴ καὶ Ἀγκίστρι. Ἐπὶ τοῦ ἀσβεστολίθου τούτου ἀναπαύονται ἑτεροκλινῶς στρώματα νεογενῶν (πιθανῶς πλειοκαινικῶν) ἀσβεστολίθων, πωρολίθων, μαργῶν καὶ κροκαλοπαγῶν, ἅτινα ἔνεκα μεταπτώσεων εἰσὶ λίαν τεταραγμένα καὶ ἀνωρθωμένα. Τὰ τριτογενῆ πετρώματα ταῦτα κατέχουσι τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ βορείου τμήματος τῆς νήσου, ὅπου σχηματίζουν ἑξ ὀλίγου τὰ μάλα ὀμαλοὺς μετὰ κλιτύων εὐφόρων, μέχρις ὅτου ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὰ κατώτερα μέρη καλύπτονται ὑπὸ τῶν γενικῶν προσχώσεων. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς νήσου ὅμως, ἰδίως τὸ κεντρικὸν καὶ τὸ πρὸς νότον, συνίσταται ἐκ τοῦ ἡφαιστειακοῦ πετρώματος τοῦ ἄλλοτε «τραχύτης» καλουμένου. Ὁ Washington διακρίνει ἐπὶ τῆς Αἰγίνης τὰ ἐξῆς πετρογραφικῶς διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων ἡφαιστειακὰ πετρώματα, ἥτοι τὸν Κεροστιλδικὸν Ἀνδεσίτην τὸν κυρίως εἰς τὰ περίξ τῆς Παλαιοχώρας εὐρισκόμενον, τὸν Κεροστιλδομιγῆ αὐγιτικὸν Ἀνδεσίτην εἰς τὰ περίξ τῆς Μονῆς καὶ καθ' ὅλον τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς νήσου, τὸν Ὑπερσθενικὸν Ἀνδεσί-

¹ Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἀνήρχετο μόνον εἰς 6,122 ψυχάς.

την, ἐξ οὗ σύγκειται ὅλος ὁ ὄγκος τοῦ Ὀρους καὶ τέλος ὁ Κεροστιλβικός Δακίτης, ὅστις σχηματίζει τρεῖς μικρότερους ὄγκους κατὰ τὸ νότιον μέρος τῆς νήσου¹. Ὁ Washington ὑποθέτει καὶ ἀποπειράται ν' ἀποδείξῃ ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι αἱ ἐκρήξεις ἐν Αἰγίνῃ ἐγένοντο διαδοχικῶς προβαίνουσαι ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, οὕτως ὥστε πρῶτος ἐσχηματίσθη ὁ ὄγκος τοῦ Ὀρους, μετὰ ταῦτα τὰ περίξ τῆς Μονῆς καὶ τελευταῖον τὰ παρὰ τὴν Παλαιοχώραν. Βεβαίως αἱ ἀρχαιότεραι ἐκρήξεις, καὶ ἴσως πᾶσαι ἔλαβον χώραν κατὰ τὴν νεογενῇ διάπλασιν, διότι τὰ τῆς τελευταίας ταύτης στρώματα καλύπτουσιν ἐν μέρει τὰ ἡφαιστειακά. Αἱ ἐκρήξεις τῆς Αἰγίνης προῆλθον ἐκ θολωτῶν ἡφαιστειῶν (Domförmige Massenvulkane), διότι οὔτε κρατῆρες, οὔτε ἐκκρίσεις λάβας, οὔτε ἄλλα τοιαῦτα παρατηροῦνται ἐν Αἰγίνῃ. Εἶνε δὲ πιθανὸν κατὰ τὸν Washington ὅτι τὰ τῆς Αἰγίνης ἡφαιστειακά φαινόμενα προηγήθησαν τῶν ἐκρήξεων, εἰς ἃς ὀφείλουσι τὰ Μέθανά τὴν ὑπαρξίν των.

Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς φυσικῆς διαμορφώσεως τῆς νήσου Αἰγίνης, ἥς δημοσιεύω κατωτέρω τὴν Χλωρίδα, ἥτοι τὸν κατάλογον τῶν ἐν αὐτῇ αὐτοφυῶν ἀγγειωδῶν φυτῶν. Προτοῦ ἐκθέσω ὁμῶς τὰ γενικά περὶ τῆς Χλωρίδος ταύτης συμπεράσματα, δέον ὅπως μνημονεύσω τὰς πηγὰς καὶ τὰς ἐρεῦνας, καὶ παρατηρήσεις ἄλλων τε καὶ ἐμοῦ, ἐφ' ὧν βασιζόμενος συνέταξα τὸν ἐν λόγῳ κατάλογον.

Καὶ οἱ μὲν ἀρχαῖοι συγγραφεῖς πολλὰ περὶ Αἰγίνης πραγματευόμενοι, σχεδὸν οὐδὲν μνημονεύουσι λόγου ἄξιον ἀναφορικῶς πρὸς τὴν φύσιν καὶ ἰδίως τὴν βλάστησιν τῆς νήσου, τοῦθ' ὅπερ ἀποκλειστικῶς ἐνδιαφέρει ἡμᾶς ἐνταῦθα.

Μόνον ὁ Θεόφραστος ἐν τῷ «περὶ Ὀσμῶν» ἀποσπασματικῶς αὐτοῦ (27) λέγει :

«Ἄπαντα δὲ συντίθενται τὰ μύρα τὰ μὲν ἀπ' ἀνθῶν τὰ δὲ ἀπὸ φύλλων . . . καὶ πρὸς τούτοις τὸ κρόκινον βέλτιστος δ' ἐν Αἰγίνῃ καὶ Κιλικίᾳ» (δηλ. ὁ Κρόκος).

Φαίνεται δ' ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ὅτι ἐξαίρει ὁ Θεόφραστος ὡς πρὸς τὴν μυρεψικὴν ἐπιτηδειότητά του τὸν αἰγινητικὸν Κρόκον.

¹ Βλ. τὸν συνοδεύοντα τὴν παροῦσαν διατριβὴν γεωγραφικὸν χάρτην τῆς νήσου.

Ὁ αὐτὸς Θεόφραστος ἐν τῇ «περὶ σημείων, ὑδάτων καὶ πνευμάτων, καὶ χειμῶνων καὶ εὐθιῶν» πραγματεία αὐτοῦ (I, 24) μνημονεύει τὸ ἐν Αἰγίνῃ Ὅρος ὡς μετεωρολογικὸν σημεῖον, γράφων τάδε :

«Καὶ ἐὰν ἐν Αἰγίνῃ ἐπὶ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑλλανίου νεφέλη καθίζηται ὡς τὰ πολλὰ ὕδωρ γίνεται ¹.

Ὁ Ζεὺς ἦτο, ὡς γνωστόν, ὁ θεὸς ὁ πέμπων τὸν ὄμβρον ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ κατοικίας. Ὡς ἐκ τούτου στενὴν σχέσιν μετὰ τοῦ ἄνω ρηθέντος χωρίου τοῦ Θεοφράστου ἔχει τὸ ἐξῆς τοῦ Πausανίου (Κορινθ. 29, 6), ἐν ᾧ γίνεται λόγος καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Αἰακείου φυομένων ἐλαιῶν.

«Πλησίον δὲ τοῦ λιμένος, ἐν ᾧ μάλιστα ὀρμίζονται, ναὸς ἐστὶν Ἀφροδίτης, ἐν ἐπιφανεστάτῳ δὲ τῆς πόλεως τὸ Αἰάκειον καλούμενον, περίβολος τετράγωνος λευκοῦ λίθου. ἐπειργασμένοι δὲ εἰσι κατὰ τὴν ἔσδοδον οἱ παρὰ Αἰακὸν ποτε ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων σταλέντες. αἰτίαν δὲ τὴν αὐτὴν Αἰγινήταις καὶ οἱ λοιποὶ λέγουσιν. αἰχμὸς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ χρόνον ἐπίεζε, καὶ οὔτε τὴν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ χώραν οὔτε Πελοποννησίους ὕεν ὁ Θεός, ἐς ὃ ἐς Δελφοὺς ἀπέστελλαν ἐρησμένους τὸ αἷτιον ὃ τι εἴη αἰτήσαντας ἅμα λύσιν τοῦ κακοῦ. τούτοις ἡ Πυθία εἶπε Δία ἰλάσκεσθαι, χρῆναι δέ, εἴπερ ὑπακούσῃ σφίσιν, Αἰακὸν τὸν ἱκετεύσαντα εἶναι. οὕτως Αἰακοῦ δεησομένους ἀποστέλλουσιν ἀφ' ἐκάστης πόλεως καὶ ὁ μὲν τῷ Πανελληνίῳ Διὶ θύσας καὶ εὐξάμενος τὴν Ἑλλάδα γῆν ἐποίησεν ὕεσθαι· τῶν δὲ ἐλθόντων ὡς αὐτὸν εἰκόνας ταύτας ἐποίησαντο οἱ Αἰγινήται. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς ἐλαῖαι πεφύκασιν ἐκ παλαιοῦ, καὶ ὁ βωμὸς ἐστὶν οὐ πολὺ ἀνέχων ἐκ τῆς γῆς. ὡς δὲ καὶ μνῆμα οὗτος ὁ βωμὸς εἴη Αἰακοῦ λεγόμενόν ἐστιν ἐν ἀπορρήτῳ.»

Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων φυσιοδιφῶν ὁ Pitton de Tournefort ὁ ἐπισκεψάμενος καὶ ἐξετάσας ἀπὸ Αὐγούστου 1700 μέχρις Ἰανουαρίου 1701 λεπτομερῶς καὶ καθ' ἐκάστας τὰς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους νήσους δὲν ἐπεσκέφθη τὴν Αἰγίαν, οὔτε δ' ἀργότερα (1786 - 87 καὶ

¹ Δὲν ἐδυνήθηεν νὰ ἐξακριβώσω, ἐὰν καὶ τὴν σήμερον οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγίνης ἢ τῶν πλησιοχώρων ἐτήρησαν ὡς ἐκ παραδόσεως τὸ αὐτὸ σημεῖον. Ἐν τῇ Ἀττικῇ ὁ Ὑμηττός, ὅταν καλύπτεται ὑπὸ νέφους, θεωρεῖται τοῦτο ὡς ἀσφαλὲς τὸν ὑετὸν προμηνῦον σημεῖον.

1794 - 95) ὁ διάσημος συγγραφεὺς τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος (*Flora Graeca*) Sibthorp, καίπερ διατρίβων ἱκανὸν χρόνον ἐν Ἀθήναις πρὸς ἐξέτασιν τῶν φυτῶν τῆς Ἀττικῆς. Ἀλλ' οὔτε ὁ Dumont d'Urville, ὁ σταθμεύων κατὰ τὸ 1819 καὶ 1820 μετὰ πλοίου τοῦ γαλλικοῦ στόλου εἰς διαφόρους λιμένας τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ συλλέγων φυτὰ ἐπὶ τῶν νήσων καὶ παραλίων, δὲν ἐπεσκέφθη τὴν Αἴγιναν.

Ἐκ δὲ τῶν μελῶν τῆς Γαλλικῆς ἐπιστημονικῆς εἰς Πελοπόννησον ἀποστολῆς μόνον ὁ διευθύνων αὐτὴν Bory de Saint - Vincent μετὰ τοῦ γεωλόγου Puillon Boblaye ἐπεσκέφθησαν τὴν Αἴγιναν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1829¹, ἐξετάσαντες αὐτὴν μᾶλλον γεωλογικῶς. Ἐν τῇ Χλωρίδι τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Κυκλάδων μόλις δις μνημονεύεται ἡ Αἴγινα.

Τὸ ἔαρ τοῦ 1835 ἐξητάσθη κατὰ πρῶτον ἡ Αἴγινα ἀκριβέστερον ὑπὸ ἐπιστήμονος βοτανικοῦ, τοῦ *E. R. Friedrichsthal*, ὅστις ἐν παραρτήματι τῆς περιγραφῆς τοῦ ἐν Ἑλλάδι ταξειδίου αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν κατάλογον τῶν κατ' αὐτὸ συλλεχθέντων φυτῶν. Ἐν Αἰγίνῃ, ὅπου ἐβοτανολόγησεν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας (26 — 28 Μαρτίου), συνέλεξε κατὰ τὸν ἄνω κατάλογον 133 εἶδη φανερογάμων φυτῶν.

Τὸ αὐτὸ ἔτος κατὰ τὸν Μάιον ἐποίησεν ὁ ἀείμνηστος φίλος μου Ἰωσήφ Sartori, φαρμακοποιὸς τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος, τὴν πρώτην εἰς Αἴγιναν βοτανικὴν ἐκδρομὴν του. Ἀλλας δὲ τοιαύτας ἐπεχείρησε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1852 καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1856.

Ὁ δὲ *W. von Spruner*, φαρμακοποιὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἐξέδραμεν εἰς Αἴγιναν μίαν ἢ δύο φορές, δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ἀπὸ 1840 μέχρι 1843 ἐν Ἑλλάδι διαμονὴν αὐτοῦ, συλλέγων ἰδίως τὰ Ὀρχειώδη τῆς Αἰγίνης. Τὰ ὑπὸ Σαρτώρι καὶ Σπροῦνερ συλλεχθέντα δείγματα εὐρίσκονται ἐν ταῖς βοτανικαῖς συλλογαῖς τοῦ Boissier καὶ τῆς ἐμῆς.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1857 ἐξέδραμεν ὁ *Giacomo Guicciardi - Barazetti* εἰς Αἴγιναν καὶ ἐπανεῦρε τότε εἰς ἄνθος τὸν Κρόκον, περὶ οὗ γράφει ὁ Θεόφραστος.

¹ Βλ. *Expédition scientifique de Morée* Tom. I. Relation par Bory de Saint - Vincent p. 469.

Καὶ ὁ πρῶην καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς **Θ. Ὀρφανίδης** ἐπεσκέφθη τὴν Αἰγίναν κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1858 καὶ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1858. Ὅσα συνέλεξεν εἰς τὰς ἐκδρομὰς ταύτας, φυλάττονται ἐν τῇ βοτανικῇ συλλογῇ αὐτοῦ, τῇ ἀπαρτιζούσῃ μέρος τοῦ φυτολογικοῦ Μουσείου τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐγὼ δ' ἐπεσκέφθην τὴν νῆσον ἐξάκις· καὶ κατὰ πρῶτον μὲν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1848 ἐπὶ δύο ἡμέρας, εἶτα δὲ κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1855 ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, δύο φορὰς δὲ κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον τοῦ 1860 καὶ 1865, καὶ πάλιν τὸν Μάιον τοῦ 1870 ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τέλος τῷ 1881 ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἤτοι ἀπὸ 18ης μέχρι 25ης Ἀπριλίου μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μου φίλου Τιμολέοντος Χόλτσμάν, τοῦ ζωτοῦ ἐραστοῦ τῆς φύσεως καὶ συνεταίρου μου εἰς τοσαῦτα ταξείδια καὶ ἐκδρομὰς. Κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας ἐπεσκέφθημεν πάντα τὰ μέρη τῆς νήσου, ἐξετάζοντες λεπτομερῶς τὴν βλάστησιν αὐτῆς. Τῷ 1881 ἐπεσκέφθημεν ἐπίσης τὰ παρακείμενα νησίδρια Μετῶπι καὶ Ἀγκίστριον.

Προσετέθησαν οὕτω διὰ τῶν ἐκδρομῶν μου τούτων περὶ τὰ 380 εἶδη εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἤδη ὑπ' ἄλλων εὑρεθέντων καὶ γνωστῶν ἐξ Αἰγίνης φυτῶν.

Τέλος οἱ φίλοι μου κ. κ. Μάρκος Μίνδλερ καὶ Βασίλειος Τούντας κατὰ παράκλησίν μου ἐξέδραμον τὸν Νοέμβριον 1897 εἰς Αἰγίναν, καὶ ὁ μὲν πρῶτος πρὸς λύσιν γεωλογικοῦ ζητήματος, ὁ δὲ κ. Τούντας δις ὅπως συμπληρωθῶσι κενά τινα ἐν τῇ Χλωρίδι· ἐκφράζω δ' ἀμφοτέροις τὴν ἄκραν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰς συμβολὰς ταύτας, δι' ὧν σπουδαίως μοὶ συνέδραμον εἰς τὸ ἔργον μου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπανειλημμένων καὶ πολλαπλῶν παρατηρήσεών μου καὶ βοηθείᾳ τῶν διαφόρων ἄλλων συμβολῶν, ὡς ἀνωτέρω ἐξέθηκα, ἐδυνήθην νὰ συντάξω κατάλογον τῶν αὐτοφυῶν ἀγγειωδῶν φυτῶν τῆς Αἰγίνης, ὃν θεωρῶ ὡς σχεδὸν πλήρη, ἐλαχίστου ὄντος βεβαίως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαφυγόντων τὴν προσοχὴν κατὰ τοσαύτας ἐρεύνας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φυτῶν τῶν καταλεγόμενων ἀνέρχεται εἰς 576 εἶδη αὐτοφυῆ, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ συγκριτικῶς πρὸς τὴν ἐκ 1557 εἰδῶν συνισταμένην Χλωρίδα τῆς Ἀττικῆς τὴν ἀναλο-

γίαν 37,12: 100. Ὅπως ἐκ τῶν προτέρων δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ἡ Χλωρίς τῆς Αἰγίνης ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς νήσου ἀποτελεῖ μεσάζοντα κρίκον μεταξύ τῶν Χλωρίδων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ τῆς Ἀττικῆς, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Κυκλάδων. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ μέγιστον ὑπερθαλάσσιον ὕψος τῶν αἰγινητικῶν ὄρεων δὲν ὑπερβαίνει τὰ 531 μ., ἐλλείπουσιν ὡς εἰκὸς ἐκ τῆς Χλωρίδος αὐτῆς τὰ φυτὰ τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν ὄρεινὴν ἢ ὑλῶδην ζώνην, ἥτις ἐκτείνεται ἐν τῇ Στερεᾷ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ ἀπὸ 700 μέχρι 1400 μ. τοῦλάχιστον ὑπερθαλάσσιον ὕψος. Ἀντιπροσωπεύεται δ' ἐν Αἰγίνῃ μόνον ἡ παράλιος καὶ πεδινὴ ζώνη μετὰ τῶν ὑποδιαίρέσεων αὐτῆς, ἥτοι τὸ ἰδίως παραθαλάσσιον μέρος, καὶ τὸ τῶν ξηροβούνων, ὅπου πρωτεύει ἡ διάπλασις τῶν φρυγάνων¹.

Ἐνδιαφέρει δὲ τὰς φυτογεωγραφικὰς μελέτας ὁποῖα τινὰ εἶδη φυτῶν ἡ Αἰγινητικὴ Χλωρίς ἔχει κοινὰ μετὰ πασῶν τῶν εἰρημένων τριῶν Χλωρίδων καὶ ὁποῖα τινὰ μετὰ τῆς μιᾶς ἢ μετὰ δύο ἐξ αὐτῶν, ἢ ἀντιθέτως ὁποῖα τινὰ εἰσι τὰ ἐλλείποντα ἐν τῇ Αἰγινητικῇ Χλωρίδι. Ἐν τῷ καταλόγῳ ὁσάκις εἰδὸς τι τῆς Αἰγινητικῆς Χλωρίδος φύεται σύναμα ἐν τε τῇ Ἀττικῇ, τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἐν τισὶ νήσοις τῶν Κυκλάδων οὐδὲν διακριτικὸν σημεῖον προσέθηκα εἰς αὐτό· ὁσάκις ὁμως εἰδὸς τι ἀνήκει μόνον εἰς μίαν ἢ δύο τῶν ἐν συγκρίσει Χλωρίδων, ἐσημείωσα τοῦτο διὰ τοῦ Ἀττ. Πελ., Ἀττ. Κυκλ. ἢ Πελ. Κυκλ. ἢ διὰ τοῦ Ἀττ., ἢ Πελ., ἢ Κυκλ. μόνον. Ἐξελέγχοντες οὕτω τὸν ἡμέτερον κατάλογον ἐξάγομεν τὰ ἐξῆς συμπεράσματα· ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῶν 576 εἰδῶν τῆς αἰγινητικῆς Χλωρίδος

472 εἰσι κοινὰ εἰς αὐτὴν καὶ τὰς ἄλλας τρεῖς Χλωρίδας.

24 εἶδη φύονται σύναμα ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ.

22 εἶδη ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων.

20 εἶδη μόνον ἐν τῇ Αἰγίνῃ καὶ τῇ Ἀττικῇ.

12 εἶδη ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ.

¹ Βλ. Heldreich, l'Attique au point de vue des caractères de sa végétation dans le Compte rendu du Congrès international de botanique et d'Hortic. tenu à Paris en 1878 καὶ ἐν τῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ τῷ ἐκδοθέντι ὑπὸ Μπάρτ καὶ Χίρστ τὸ ὑπὸ Χελδράιχ ἄρθρον Χλωρίς τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Γ' σελ. 784.

6 σύναμα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων¹.

8 τέλος φύονται μόνον ἐν Αἰγίνῃ καὶ ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων².

Ἐν γένει βλέπει τις ὅτι περισσοτέρας σχέσεις ἔχει ἡ Χλωρίς τῆς Αἰγίνης μετ' ἐκείνης τῆς Ἀττικῆς καὶ κατὰ δεύτερον λόγον μετ' ἐκείνης τῆς Πελοποννήσου, ὀλιγωτέρας δὲ μετ' ἐκείνης τῶν Κυκλάδων.

Φυτὰ δὲ τῆς Αἰγινητικῆς Χλωρίδος, τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε δὲν παρατηρήθησαν εἰς τὰς Χλωρίδας τῆς Ἀττικῆς, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Κυκλάδων, ἀλλὰ μόνον ἐν ἄλλαις ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς εἰσὶ τὰ ἐξῆς· *Conringia Orientalis* (φυτὸν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Θράκης καὶ λοιπῆς Ν. Εὐρώπης), *Lythrum tribracteatum* (φυτὸν τῆς Ν. Εὐρώπης, εὐρεθὲν καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ) *Orobanche hyalina* (εὐρεθὲν μόνον ἐν Κεφαλληνίᾳ)· *Statice Thouini* (φυτὸν τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ Συρίας)· *Ornithogalum Pyrenaicum* (φυτὸν τῆς μέσης Εὐρώπης εὐρεθὲν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Κρήτῃ)· *Bellevalia trifoliata* (φυτὸν τῆς Νεαπόλεως, τοῦ Βυζαντίου, τῆς Κρήτης κτλ.) καὶ *Avena fatua* (ἐν Ἑλλάδι κατὰ *Sibthorp* καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ). Τινῶν δὲ ἐξ αὐτῶν θεωρῶ τὴν ἐν Αἰγίνῃ ὑπαρξιν ὡς ἀμφίβολον (βλ. κατάλογον).

Φυτὰ ἐνδημικά, δηλαδὴ ἀνήκοντα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν αἰγινητικὴν Χλωρίδα, τοῦλάχιστον ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν μέχρι τοῦδε, εἰσὶν ὀλίγιστα, ἥτοι τὰ ἐξῆς· *Cyclaminos Mindleri*, *Scilla Holzmanna*, *Leopoldia graminifolia* καὶ *Colchicum Tuntasium*, ἅτινα περιέγραψα ὡς νέα εἶδη. Ποικιλίας δὲ καὶ παραλλαγὰς νέας καὶ ὡς ἐνδημικὰς τῆς Αἰγίνης θεωρητέας περιέγραψα τὰς ἐξῆς *Rubus ulmifolius forma Aeginensis*. *Salvia Horminum varietas comosula* καὶ *Phalaris minor var. comosula*.

Χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν Χλωρίδα τῆς Αἰγίνης εἶνε ἡ ἑλλειψις φυτῶν τινῶν, ἰδίως θάμνων καὶ φρυγάνων κοινοτάτων ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ὡς τὰ πολλὰ ἐν ταῖς νήσοις τῶν Κυκλά-

¹ Ταῦτά εἰσι *Dianthus tripunctatus*. *Phagnolon saxatile*, *Carthamus leucocaulos*, *Sideritis lanata*, *Iris Germanica* καὶ *Allium trifoliatum*.

² Ταῦτά εἰσι *Delphinium Hirschfeldianum*, *Velezia quadridentata*, *Ruta bracteosa*, *Trigonella corniculata*, *Paronychia echinata*, *Anthemis Cretica*, *Rosmarinus officinalis* καὶ *Orchis sanctus*.

δων. Ὡς τοιαῦτα σημειώνομεν τὰ ἐξῆς. *Clematis Flammula*, *Rhamnus Graecus*, *Pistacia Terebinthus*, *Spartium junceum*, *Medicago arborea*, *Coronilla emeroides*, *Rosa sempervirens*, *Myrtus communis*, *Sambucus nigra*, *Arbutus Unedo*, *Arbutus Andrachne*, *Phillyrea media*, *Marsdenia erecta*, *Nerium Oleander* (Πικροδάφνη), *Satureia Thymbra*, *Atriplex Halimus*, *Thymelaea Tartonraia*, *Thym. hirsuta*, *Osyris alba*, *Platanus Orientalis*, *Salix alba* καὶ *Juniperus Oxycedrus*.

Ἐκ δὲ τῶν οἰκογενειῶν δὲν ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Χλωρίδι τῆς Αἰγίνης αἱ τῶν Ἰωδῶν, τῶν Ὁξαλιδωδῶν, τῶν Ῥαμνωδῶν, τῶν Ῥηξίπετρωδῶν, τῶν Ἀσκληπιαδωδῶν, τῶν Ἀποκυνωδῶν, τῶν Θυμelaiωδῶν, τῶν Ἴτεωδῶν, τῶν Τυφωδῶν, τῶν Ἀλισμωδῶν καὶ τῶν Γνητωδῶν.

Τέλος ὡς ἀφορᾷ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡφαιστειακοῦ ἐδάφους ἐπὶ τῆς βλαστήσεως, παρετήρησα ὅτι ὀλίγιστα εἶδη φυτῶν φύονται ἀποκλειστικῶς μόνον ἐπὶ ἡφαιστειακῶν πετρωμάτων, τὰ πλεῖστα δὲ ἀδιακρίτως ἐπὶ τε τῶν ἡφαιστειακῶν ἀνδρείτων καὶ ἐπὶ τῶν ἀσβεστολίθων τῆς κρητιδικῆς καὶ ἐπὶ τῶν πετρωμάτων τῆς τριτογενοῦς διαπλάσεως. Ὡς φυόμενα ἀποκλειστικῶς ἐπὶ ἡφαιστειακοῦ ἐδάφους γνωρίζω μόνον τὰ ἐξῆς πέντε εἶδη, ἧτοι *Phagnolon saxatile* (ὅπερ καὶ ἐν Μεθάνοις καὶ ἐν Πόρῳ ἐπὶ τοῦ ἀνδρείτικου πετρώματος φύεται), *Cyclaminos Mindleri*, *Leopoldia graminifolia*, *Scilla Holzmannia* καὶ *Colchicum Tuntasium* καὶ ταῦτα μόνον κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε σχετικὰς παρατηρήσεις.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Expédition scientifique de Morée. Section des Sciences physiques. Tome II. Relation par Bory de Saint-Vincent, Paris 1836 καὶ III 2° Partie. Botanique, Paris 1832. avec Atlas.

Nouvelle Flore du Peloponnèse et des Cyclades, entièrement revue, corrigée et augmentée par M. Chaubard

pour les Phanerogames et *Bory de Saint-Vincent* pour les Cryptogames etc. Paris 1838 avec 41 Tables. Fol.

Friedrichsthal, E. R., Reise in den südlichen Theilen von Neu-Griechenland. Mit einem botanischen Anhang. Leipzig. 1838. 8°.

Boissier, Edmond, Flora Orientalis sive Enumeratio plantarum in Oriente a Graecia et Aegypto ad Indiae fines hucusque observatarum. Vol. I-V. Genevae et Basileae 1867-1881, et Supplementum editore Buser. 1888. 8°.

Ὡς ἀφορᾷ τὴν γεωλογίαν καὶ πετρογραφίαν.

Reiss, W., und A. *Stübel*, Ausflug nach den vulkanischen Gebirgen von Aegina und Methana im Jahre 1866, nebst mineralogischen Beiträgen von K. v. Fritsch. Mit einer Karte. Heidelberg 1867. 8°.

Washington, Henry S., A patrographical Sketch of Aegina und Methana. Reprinted from the Journal of Geology. vol. II-III. Chicago 1895. 8°.

Philippson, Dr Alfred, Geologisch-Geographische Reiseskizzen aus dem Orient (Sitzungsberichte der Niederrheinischen Gesellschaft für Natur- u. Heilkunde zu Bonn 1896 Bonn 1897. (Εἰς σελ. 28 - 29 περὶ Αἰγίνης).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΕΞΗΓΗΤΙΚΟΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ ΑΥΤΟΦΥΩΝ ΑΓΓΕΙΩΔΩΝ ΦΥΤΩΝ

Α'. ΣΠΕΡΜΑΤΟΦΥΤΑ (ΦΑΝΕΡΟΓΑΜΑ)

Α'. ΑΓΓΕΙΟΣΠΕΡΜΑ

Ι. Δικοτυλήδονα. — 1. 'Επιθαλάμια.

1. Βατραχιώδη. *Ranunculaceæ*.

1. *Clematis cirrosa* L. **Κληματὶς** ἢ **έλικοφόρος**. 'Εν πετρώδεσι. Μεσαγρός. 'Όρος.

2. *Anemone fulgens* J. Gay. **'Ανεμώνη** ἢ **περιλαμπής**. Εἰς τὰ περίξ τοῦ ναοῦ τῆς 'Αθηνᾶς.

3. *A. coronaria* L. **Α.** ἢ **στεφανωτική** (Θεοφράστου). 'Εν γεωλόφοις (Τούντας).

4. *Adonis microcarpa* DC. **'Αδωνὶς** ἢ **μικρόκαρπος**. 'Εν ἀρούραις καὶ γεωλόφοις ἀφθόνως πλησίον τῆς πόλεως καὶ πρὸς τὸ Β. μέρος τῆς νήσου. Ποικίλλει μετὰ πετάλων κιτρίνων καὶ ἐρυθρῶν.

5. *Ranunculus flabellatus* Desf. **Βατράχιον** τὸ **ρίπιδωτόν**. 'Εν γεωλόφοις καὶ παρὰ ταῖς ὁδοῖς.

6. *R. arvensis* L. **Β.** τὸ **ἀρουραῖον**. 'Εν ἀρούραις. Μεσαγρός. ('Αττ. Πελ.).

7. *R. muricatus* L. **Β.** τὸ **ἀπαλόκεντρον**. 'Εν παρύγροις. Β. πεδιάς, Κοντό, Περιβόλια.

8. *R. Chius* DC. **Β.** τὸ **Χιον**. 'Εν συσκίοις τόποις. Κοντό. ('Αττ.).

9. *Nigella Damascena* L. **Μελάνθιον** τὸ **δαμασκηνόν**. 'Εν ἀρούραις. Μονὴ τῆς Παναγίας.

10. *Delphinium Hirschfeldianum* Heldr. et Holzm. **Δελφίνιον** τὸ **Χιρσφελδιανόν**. Κατὰ πρῶτον εὐρέθη ἐν ἐργασίμοις τόποις τῆς Αἰγίνης μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς μονῆς τὸν 'Απρίλιον

τοῦ 1881 ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦ φίλου Τιμ. Χόλτσμαν' τῷ δὲ 1891 καὶ ἐν Κύθῳ ὑπὸ τοῦ κ. Τούντα.

11. **D. Ajacis** L. Δ. τὸ τοῦ *Αἰαντος*. Ἐν ἀρούραις εἰς τὰς κλιτύας τοῦ ὄρους. (Πελ.).

2. Μηκωνώδη. *Papaveraceæ*.

12. **Papaver Rhoeas** L. **Μίκων** ἢ **Ροιὰς** (Διοσκορίδου). Ἐν ἐργασίμοις τόποις.

13. **P. hybridum** L. **Μ.** ἢ **νόθος**. Ἐν ἐργασίμοις.

14. **Glaucium leiocarpum** Boiss. **Γλαύκιον** τὸ **λειόκαρπον**. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Ἀγκιστρίου.

15. **C. corniculatum** (L.) Curt. Γ. τὸ **κερατιοφόρον**. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

16. **Roemeria hybrida** (L.) DC. **Ροιμερεία** ἢ **νόθος**. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλια.

3. Καπνιώδη. *Fumariaceæ*.

17. **Hypocoum acqulobum** Viv. **Ἵπύκοον** τὸ **ἰσόλοβον**. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

18. **H. procumbens** L. var. **glaucescens** Guss. (pro specie). **Ἵ.** τὸ **κατακλινές**, **ποικιλία** τὸ **γλαυκίζον**. Ἐν παραθαλασσίαις. (Ἀττ.).

19. **Fumaria megalocarpa** Boiss. et Sprun. **Καπνία** ἢ **μεγαλόκαρπος**. Ἐν πετρώδεσι πλησίον τῆς πόλεως. Κοινῶς «Καπνιά τῆς γῆς».

20. **F. officinalis** L. **Κ.** ἢ **φαρμακευτική**. Ἐν ἐργασίμοις.

21. **F. densiflora** DC. **Κ.** ἢ **πυκνανθής**. Ἐν ἀρούραις πλησίον τῆς μονῆς. (Ἀττ. Κυκλ.).

22. **F. Anatolica** Boiss. **Κ.** ἢ **ἀνατολική**. Περὶ φραγμοὺς σπάγιον. Περιβόλια.

23. **F. Thureti** Boiss. var. **congesta** Heldr. **Κ.** ἢ τοῦ **Θυρέτου**, **ποικ.** ἢ **σύμπυκνος**. Μεταξὺ θάμνων. Νὰὸς τῆς Ἀθηνᾶς. (Ἀττ.).

24. **F. parviflora** Lamk. **Κ.** ἢ **μικρανθής**. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλια.

4. Σταυρανθῆ. *Cruciferae*.

25. **Cakile** *maritima* Scop. **Κακίλη** ἡ παραθαλασσία. Ἐν ἀμυδάσει παραθαλασσίῳ. var. *Aegyptiaca* (L. sub *Isatide* pro specie) Gärtn. Ποικιλ. ἡ αἰγυπτιακή, ἔχουσα τὰ φύλλα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκέραια. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ τὸν Friedr. (ἐν Λακωνίᾳ).

26. **Raphanus** *Raphanistrum* L. **Ῥαφάνις** ἡ ἀργία (Διοσκορίδου). Ἐν ἀρούραις κοινή.

27. **Rapistrum** *Orientale* DC. **Ῥάπιστρον** τὸ ἀνατολικόν. Ἐν ἀρούραις (κατὰ τὸν Sartori).

28. **R. Linnaeanum** Boiss. et Reut. **Ῥ.** τὸ Λινναίσιον. Ἐν ἀρούραις. (Ἄττ.).

29. **Didesmus** *Aegyptius* (L. sub *Myagro*) DC. **Δίδεσμος** ὁ αἰγύπιος (*Bunias virgata* Sibth. Fl. Gr. tab. 613). Μετὰ τῆς ποικιλίας τῆς λεπτοφύλλου (*Bunias tenuifolia* Sibth. t. 614). Τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου εἰσι τοσοῦτο πολύμορφα, ὥστε ἀπὸ ἀκεραίων (ἐν τῷ τύπῳ) μεταβαίνουνσι βαθμηδὸν εἰς τὰ βαθεῖως πτεροσχιδῆ τῆς ποικιλίας λεπτοφύλλου. Φύονται ἀμφότεραι αἱ ποικιλίαι ἀναμιξ ἑν τοῖς ἀγροῖς μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς (Μεσαγρός, Πηγαδάκια κτλ.) ἰδίως μεταξὺ τοῦ ἐκεῖ καλλιεργουμένου βάμβακος. Φύεται δὲ καὶ ἐν τῷ νησυδρίῳ Μετῶπι. Κοινῶς «Καρδαμίδα» (Ἄττ. Κυκλ.).

30. **Erucaria** *Aleppica* Gärtn. **Ἐρουκαρία** ἡ χαλεπεία. Παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν ἐργασίμοις τόποις κοινή. Κοιν. «Καρδαμίδα» ὡς τὸ προηγούμενον εἶδος λαχανεύονται δ' ἀμφότερα.

31. **Matthiola** *sinuata* (L.) R. Br. **Ματθαιολία** ἡ κολπωτή. Μνημονεύεται ἐξ Αἰγίνης ὑπὸ τοῦ Friedr.

32. **M. tristis** (L.) R. Br. **Μ.** ἡ πελιδνή. Πλησίον τοῦ Ναοῦ (κατὰ τὸν Friedr.) (Ἄττ. Πελ.).

33. **M. bicornis** (Sibth.) DC. **Μ.** ἡ δίκερως. Ἐν ἀρούραις πλησίον τῆς πόλεως, εἰς Περιβόλια κτλ. (Ἄττ.).

34. **M. tricuspidata** (L.) R. Br. **Μ.** ἡ τριγλώχης. Ἐν ἀμυδάσει παραθαλασσίῳ Αἰγίνης καὶ Μετῶπι.

35. **Arabis** *verna* (L.) R. Br. **Ἀραβίς** ἡ ἐαρινή. Ἐν γεωλόφοις. Κοντὸ καὶ παρὰ τὸν Ναόν.

36. **Nasturtium fontanum** (Lamk. sub Cardamine). **Ναστούρτιον** τὸ κριναῖον. Ἐν ἐφύδροις· Πηγαδάκια κτλ.

37. **Cardamine hirsuta** L. **Καρδαμίνη** ἡ δασύθυξις. Ἐν ἐργασίμοις παρύγροις· Περιβόλια.

38. **Malcolmia flexuosa** Sibth. Fl. Gr. tab. 634. **Μαλκόλμεια** ἡ πολυκαμπύλης. Ἄφθονος ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Ἀγκιστρίου.

39. **M. Graeca** Boiss. et Sprun. **M. ἡ ἑλληνική**. Ἐν παραθαλασσίαις πρὸς τὸ βόρ. μέρος (Ἀττ. Πελ.)—Var. *integrifolia* Boiss. Ποικ. ἡ ἀκεραιόφυλλος, ἥς πάντα τὰ φύλλα ἀκέραια ἢ μόλις ὀδοντωτά. Ἐν ὄρειοις· Μονή. (Ἀττ. Ἀργ.).

40. **M. Hydraea** Heldr. et Halácsy. **M. ἡ Ὑδραία**. Εἶδος ἀνακαλυφθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ὑδρα, ὅπου φύεται ἐπὶ τῷ ὑψηλοτέρῳ ὄρει «Ἐρωσι», εὑρεθὲν δὲ καὶ ἐν Αἰγίνῃ πλησίον τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας, τὸν Ἀπρίλιον 1881, ὑπὸ Χόλτσμαν καὶ ἐμοῦ. Διακρίνεται εὐκόλως ἀπὸ τοῦ προηγουμένου εἶδους, ὡς ἔχον ἄνθη κατὰ τὸ ἥμισυ μικρότερα, πέταλα ῥοδόχροα μετὰ ὄνυχος κιτρίνου καὶ κέρατα λεπτότερα λίαν σκολιὰ καὶ διςστῶτα. (Ἀργ.).

41. **M. confusa** Boiss. **M. ἡ ἀμφισβήτητος**. Εὐρέθη ἐν Αἰγίνῃ ὑπὸ τοῦ Spruner (Ἀττ.).

42. **Conringia Orientalis** (L.) DC. **Κογκρίγγεια** ἡ ἀνατολική. Μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Friedr. ὡς φυτὸν τῆς Αἰγίνης. (Ἐπειδὴ δὲν εὐρέθη ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, θεωρῶ ἀμφίβολον τὴν σημείωσιν τοῦ Friedr.).

43. **Sisymbrium Orientale** L. **Σισύμβριον** τὸ ἀνατολικόν. Ἐν ἀρούραις καὶ γεωλόφοις κοινότατον ὅπως καὶ τὰ τρία ἐπόμενα ὁμογενῇ εἴδῃ.

44. **S. Irio** L. **Σ. ὁ Ἰρίων**. Κοινόν.

45. **S. officinale** (L.) Scop. **Σ. τὸ φαρμακευτικόν**. Ἐν ἐργασίμοις τόποις.

46. **S. polyceratum** (L.) **Σ. τὸ πολυκέρατον**. Περί ἐρείπια καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς. Πλησίον τῆς πόλεως ἄφθονος.

47. **Stenophragma Thalianum** (L. sub Arabide) Celak. **Στενόφραγμα** τὸ θαλιανόν. Περί τὴν Μονήν.

48. *Sinapis arvensis* L. **Σίναπι** τὸ ἀρουραῖον. Ἐν ἐργασίμοις· Περιβόλια κτλ.

49. *Hirschfeldia incana* (L. sub Sinapide) **Χιροφῆλ-δεια** ἢ **πολιά**. Ἐν γεωλόφοις. Οἱ νέοι βλαστοὶ ἐδώδιμοι. Κοινῶς Βροῦβες.

50. *Eruca longirostris* Uechtritz. **Ἐροῦκα** ἢ **μακρόρ-ρυγχος**. Εὐζωμον τῶν ἀρχαίων. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ αὐτοφυῆς ἄγριος τύπος τοῦ συχνὰ κηπευομένου εἵδους, ἦτοι τῆς *Ἐ. τῆς σπαρτῆς* (*E. sativa* Lamk.), ἥς τὰ ἄνθη μικρότερα καὶ ὠχρότερα, καὶ τὰ κέρατα λήγοντα εἰς ρύγχος βραχύτερον. Ἐν ἀρούραις καὶ ἐργασίμοις.

51. *Alyssum campestre* L. **Ἀλυσσόον** τὸ πεδινόν. Ἐν ἀνίχμοις. Παλαιοχώρα, κτλ.

52. *Clypeola Jonthlaspi* L. **Ἀσπιδίσκη** τὸ Ἴον θλάσπι. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.

53. *Camelina silvestris* Wallr. **Χαμαῖλινον** τὸ ἄγριον. Ἐν ἐργασίμοις πλησίον τῆς πόλεως. (Ἀττ.).

54. *Carrichtera annua* (L. sub Vella) Asch. **Καρ-ριχτερία** ἢ **ἐπέτειος**. Ἐν παραθαλασσίαις πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως. (Ἀττ.).

55. *Biscutella Columnae* Ten. **Διδυμόκυβον** τὸ τοῦ Κολουμνίου (παραλλαγή μετὰ κερατίων βλεφαροτρύχων). Ἐν γεωλόφοις· Παλαιοχώρα.

56. *Hutchinsia procumbens* L. Desv. **Οὔτχινσφα** ἢ **κατακλινής**. Εὐρέθη ὑπὸ Spruner.

57. *Capsella Bursa pastoris* (L.) Mönch. **Καψάκιον** ἢ **πήρα ποιμένος**. Ἐν ἐργασίμοις καὶ παρὰ ταῖς ὁδοῖς κοινόν.

58. *Bunias Erucago* L. forma *macroptera* Reichb. (pro specie). **Βουνιάς** ἢ **ἐρουκοειδής**, παραλλαγή ἢ **μακρόπτε-ρος**. Ἐν ἀρούραις. Κοντό, Πέρδικα, κτλ.

59. *Neslia paniculata* (L.) Desv. **Νεσλία** ἢ **φοβήεσσα**. Ἐν ἀρούραις· Περιβόλια. (Ἀττ.).

5. Καππαριδώδη. *Capparidaceæ*.

60. *Capparis rupestris* Sibth. Fl. Gr. tab. 457. **Κάπ-**

παρις ἢ κρημνόφιλος. Ἐν κρημνώδεσι παραθαλασίοις. Εἰς ἀκρωτήριον Πέρδικα (Friedr.), ἐν Ῥεύματι κάτωθεν τῆς Μονῆς (Τούντας).

6. Σνσαμοειδώδη. *Resedaceæ*.

61. **Reseda alba** L. **Σνδαμοειδὲς τὸ λευκὸν** (Σ. τὸ μέγα τοῦ Διοσκορίδου). Τοῦ κοινοῦ φυτοῦ τούτου διακρίνονται κυρίως τρεῖς παραλλαγαί· α') *forma maxima*· παραλλ. ἡ *μεῖζων*· εἶνε ποώδης, θαλερά, μετὰ βοτρυῶν χονδρῶν πυκνανθῶν καὶ ἀνθῶν μεγαλειτέρων· β') *f. leptostachys* Heldr. π. ἡ *λεπτόσταχυς*· ποώδης διετῆς μετὰ βοτρυῶν μακρῶν καὶ λεπτοτέρων καὶ ἀνθῶν μικροτέρων τῶν τῆς προηγουμένης, καὶ γ') *f. Hookeri* Guss. (*pro specie*), π. ἡ τοῦ *Χωκέρου*· εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πολυετής, ξυλώδης κατὰ τὴν βάσιν τοῦ καυλοῦ, μετὰ βοτρυῶν καὶ ἀνθῶν ὁμοίων τοῖς τῆς προηγουμένης. Φύονται ἡ μὲν α' ἐν ἀρούραις, β' καὶ γ' ἐν γεωλόφοις καὶ παραθαλασίοις πετρώδεσι. Κοινῶς «Γαῖδουρόχορτο».

62. **R. lutea** L. Σ. τὸ *κίτρινον*. Ἐν πετρώδεσι· περὶ τὴν Μονήν, Πέρδικα.

7. Κιστώδη. *Cistaceæ*.

63. **Cistus villosus** L. **Κίστος ὁ μακρόθριξ**. Ἐν πετρώδεσι· Κοντό, Ναός, Μονή. Κοινῶς «Λαδανιά».

64. **C. incanus** L. Sibth. Fl. Gr. t. 494. **Κ. ὁ πολιός**. **C. parviflorus** Lamk. Ἐν πετρώδεσι. Μεσαγρός, Ναός.

65. **C. salvifolius** L. **Κ. ὁ ἐλελισφακόφυλλος**. Μεσαγρός.

66. **Helianthemum guttatum** (L.) Mill. **Ἡλιανθέμιον τὸ ἐπίστακτον**. Ἐν ἀνίχμοις· Ναός, Μονή, Πέρδικα.

67. **H. salicifolium** (L.) Pers. **H. τὸ ἱερόφυλλον**. Ἐν ἀνίχμοις. Περιβόλια.

68. **H. Graecum** Boiss. et Heldr. **H. τὸ Ἑλληνικόν**. Ἐν γεωλόφοις τοῦ Βορ. τμήματος (Friedr.).

69. **Fumana Arabica** (L.) Spach. **Κιστίδιον τὸ ἀραβικόν**. Ἐν πετρώδεσι. Ναός.

70. **F. viridis** (Ten.) Heldr. **Κ. τὸ πράσινον**. Πλησίον τοῦ ναοῦ (Friedr.).

71. **F. glutinosa** (L.) Boiss. **Κ. τὸ κολλῶδες**. Ἐν πετρώδεσι. Βόρ. τμήμα.

8. Πολυγαλῶδη. *Polygalaceæ*.

72. **Polygala Nicaense** Risso. **Πολύγαλον** τὸ νικαῖον.
P. Thuringiaca Spr. Friedr. Ἐν πετρῶδεσι παρὰ τὸν Ναὸν
(Friedr.). — (Ἄττ. Πελ.).

73. **P. venulosum** Sibth. Fl. Gr. tab. 669. **Π.** τὸ φλεβῶ-
δες. Ἐν πετρῶδεσι σπάνιον.

74. **P. Monspeliacum** L. **Π.** τὸ μοντεπεσσυλανόν. Κλιτύες
τοῦ Ὄρους.

9. Φραγκενειῶδη. *Frankeniaceæ*.

75. **Frankenia hirsuta** L. var. a. *hispida* DC. (pro
specie) **Φραγκενεία** ἡ τριχώδης ποικ. α. ἡ τραχύθριξ. Ἐν
παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετῶπι. — Var b. *intermedia* DC.
(pro specie), ποικ. β. ἡ διάμεσος. Νήσις Μετῶπι.

76. **F. pulverulenta** L. **Φ.** ἡ παιπαλόπαστος. Ἐν τῷ νησυ-
δρίῳ Μετῶπι.

10. Σιλενῶδη. *Silenaceæ*.

77. **Githago segetum** (Lamk.) Desf. **Γιθῶδες** τῶν
σπαρτῶν. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

78. **Silene vulgaris** Garcke. **Σιληνὴ** ἡ κοινή. (S. in-
flata Sm.). Ἐν πετρῶδεσι. Μονή, Πέρδικα.

79. **S. longipetala** Vent., Sibth. Fl. Gr. tab. 419. **Σ.** ἡ
μακροπέταλος. Ἐν ἀρούραις: Μονή.

80. **S. Behen** L. **Σ.** ἡ βαλανοειδής. Ἐν ἀρούραις σπανίως.

81. **S. muscipula** L. **Σ.** ἡ μυιοπόλος. Ἐν ἀρούραις σπαν.
Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους.

82. **S. Cretica** L. **Σ.** ἡ κρητική. Ἐν γεωλόφοις καὶ ἐργασί-
μοις. Μονή.

83. **S. sedoides** Jacq. **Σ.** ἡ σεδοειδής. Εἰς ἀκρωτήριον Πέρ-
δικα (Friedr.).

84. **S. colorata** Poir. **Σ.** ἡ κεχρωσμένη. Ἀκρωτηρ. Πέρ-
δικα (Friedr.).

85. **S. Nicæensis** All. **Σ.** ἡ νικαῖς. Εἰς τὰ περίξ τοῦ ναοῦ

(Friedr.). Var. *crassifolia* Moris. Ποικ. ἡ *παχύφυλλος*. 'Εν παραθαλασσίαις τῆς Β. ἀκτῆς (Friedr.). (Μεσσην.).

86. *S. nocturna* L. Σ. ἡ *νυκτερινή*. 'Εν ἀνέμοις. Μονή.

87. *S. vespertina* Retz. Σ. ἡ *ἐσπερινή*. 'Εν παραθαλασσίαις τῆς Β. ἀκτῆς (Friedr.).

88. *S. Gallica* L. Σ. ἡ *γαλατική*. 'Εν ἀρούραις. Βόρ. τμήμα καὶ Μονή.

89. *Vaccaria perfoliata* Gilib. forma *grandiflora* Fisch. **Βούτροφος** ἡ *διαπερόφυλλος*, *παραλλαγή* ἡ *μεγαλανθής*. 'Εν ἀρούραις. Κοντό.

90. *Dianthus tripunctatus* Sibth. Fr. Gr. tab. 398. **Διάνθος** ὁ *τρίστικτος*. 'Εν ἀνέμοις τῆς Βορ. ἀκτῆς σπαν. (Περίβωλια κτλ.). (Πελ. Κυκλ.).

91. *Kohlruschia velutina* (Guss.) Rehb. **Κωλ-ραούσδεια** ἡ *ὀλοσηρικόθριξ*. 'Εν ἀνέμοις. Μονή.

92. *Velezia quadridentata* Sibth. Fl. Gr. tab. 391. **Βελέζεια** ἡ *τετραόδους*. 'Εν πετρώδεσι σπαν. 'Ιανιτισὶ παρὰ τὴν 'Ανατ. ἀκτὴν. (Κυκλ. Παρνασσός).

11. 'Αλσινώδη. *Alsineaceæ*.

93. *Cerastium pilosum* Sibth. Fl. Gr. tab. 454. **Κε-ράστιον** τὸ *τριχωτόν*. 'Εν ἀνέμοις. Μονή.

94. *Arenaria leptoclados* Reichb., Boiss. **Ψαυμό-χορτον** τὸ *λεπτόκλαδον*. 'Εν ἀνέμοις. Μονή.

95. *Alsine Smithii* Fenzl. **'Αλσίνη** ἡ τοῦ Σμιθίου. 'Εν Αἰγίνῃ κατὰ Spruner. ('Αττ. 'Αργ.).

96. *A. procumbens* (Vahl.) Guss. **'Α.** ἡ *κατακλινής*. 'Αφθό-νως ἐν πετρώδεσι. Παλαιοχώρα, πρὸς Ν. τῆς πόλεως, κτλ.

97. *Sagina apetala* L. **Σαγίνη** ἡ *ἀπέταλος*. 'Εν ἀμμώ-δεσι. Μονή.

98. *Spergularia heterosperma* (Guss.) Heldr. **'Ραν-τηρίδιον** τὸ *ετερόσπερμον*. 'Εν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ 'Αγκιστρίου.

99. *S. Atheniensis* Heldr. et Sart. **'Ρ.** τὸ *ἀθηναϊκόν*. 'Εν παραθαλασσίαις, παρὰ τὰς ὁδοὺς ἀφθόνως, ἐν Αἰγίνῃ καὶ Μετῶπι.

100. *S. diandra* (Guss.) Heldr. 'Ρ. τὸ δῖανδρον. Ἐν ἀνί-
κμοις κοινόν.

12. Λινώδην. *Linaceae*.

101. *Linum Gallicum* L. Λίνον τὸ γαλατικόν. Ἐν ὄρει-
νοῖς. Ὅρος.

102. *L. spicatum* Lamk. Λ. τὸ βοτρυνῶδες. Ἐν γεωλόφοις.
Πέριξ τοῦ ναοῦ καὶ τῆς μονῆς.

ΣΗΜ. Τὸ Λ. τὸ εὐχρηστον (*L. usitatissimum* L., κοινῶς Λινάρι)
καλλιεργεῖται ἐνιαχοῦ τῆς νήσου.

13. Μαλαχώδην. *Malvaceae*.

103. *Althaea hirsuta* L. Ἀλθαία ἡ δασύθριξ. Πλησίον
τοῦ Ναοῦ (Friedr.).

104. *Malva Cretica* Cav. Μαλάχην ἡ κρητική. Ἐν ἀνί-
κμοις. Παλαιοχώρα, Ὅρος.

105. *M. silvestris* L. Μ. ἡ ἀγρία. Ἐν ἐργασίμοις καὶ παρὰ
τὰς ὁδοὺς κοινή. Κοινῶς Μολόχα.

106. *M. Aegyptia* L. Μ. ἡ αἰγυπτιακή. Πέριξ τοῦ Ναοῦ.

ΣΗΜ. Βάμβας ὁ ποώδης (*Gossypium herbaceum* L.) καλλιεργεῖται
ἐν Αἰγίνῃ, πρὸ πάντων κατὰ τὰ βορειοανατ. μέρη (Μεσαγρός, Ποταμὸ κλπ.).

14. Ὑπερικώδην. *Hypericaceae*.

107. *Hypericum crispum* L. Ὑπερικὸν τὸ οὐλον. Ἐν
ἀρούραις μετὰ τὸ θέρος.

108. *H. empetrifolium* Willd. Υ. τὸ ἐμπετρόφυλλον. Ἐν
θαμνώδεσι πλησίον τοῦ ναοῦ.

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀμπελωδῶν (*Viniferae*) καλλιεργεῖται ἡ
Ἀμπελος ἡ οἰνοφόρος (*Vitis vinifera* L.) ἐν ὄρεινοῖς τε καὶ παραθαλασ-
σίαις τῆς νήσου.

15. Γερανιώδην. *Geraniaceae*.

109. *Geranium rotundifolium* L. Γεράνιον τὸ κυκλό-
φυλλον. Ἐν συσκίοις τοῦ Β. τμήματος. Κοντό.

110. *G. lucidum* L. Γ. τὸ στιλπνόν. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.

111. *G. purpureum* Vill. Γ. τὸ πορφυροῦν. Ἐν λόφοις.
Πλησίον τοῦ ναοῦ.

112. **Erodium gruinum** (L.) W. Ἑρώδιον τὸ γερανῶδες. Ἐν ἐργασίμοις κοινόν. Βόρειον καὶ δυτικὸν παράλιον.

113. **E. malachoides** (L.) W. *E.* τὸ μαλαχῶδες. Ἐν χορτώδεσι τόποις. Δυτ. παράλιον.

114. **E. Ciconium** (L.) W. *E.* ἡ Πελαργίτις. Παρὰ τὰς ὁδοὺς, ἐν πετρώδεσι. Δυτ. παράλιον.

115. **E. Cicutarium** (L.) L'Her. *E.* τὸ κικουτῶδες. Παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.

16. Ζυγοφυλλώδη. *Zygophyllaceae*.

116. **Tribulus terrestris** L. Τριβόλος ὁ χερσαῖος. Ἐν ἐρειπίοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινός. Κοινῶς «Τριβόλια» (κατὰ Τούντα).

17. Ῥυτώδη. *Rutaceae*.

117. **Ruta bracteosa** DC. Ῥυτὴ ἡ στεγαστή. Ἐν παραθαλασσίοις κοινή. Δυτικὰ παράλια. Κοινῶς Πήγανο. (Cycl.).

118. **R. Chalepensis** (L. p. p.) Boiss. *R.* ἡ χαλεπεία. Εἰς τὰ νησίδρια Ἀγκίστρι καὶ Μετῶπι.

ΣΗΜ. *Κίτρου* (*Citrus*) εἶδη διάφορα καλλιτεργοῦνται ἐν τοῖς κήποις (Περιβόλια κτλ.).

2. Καλυκανθῆ. α'. Χωριστοπέταλα.

18. Τερεβινθώδη. *Terebinthaceae*.

119. **Pistacia Lentiscus** L. Πιστακὴ ἡ Σχῖνος. Κοινοτάτη ἐν παραθαλασσίοις καὶ ἐν πετρώδεσι τῶν λόφων καὶ τοῦ Ὄρους. Πολλάκις δένδρῳδης (ὅπως εἰς Μεσαγρὸν καὶ ἀλλαχοῦ). Κοινῶς Σχῖνος.

19. Καισαλπινειώδη. *Caesalpineaceae*.

120. **Ceratonia Siliqua** L. Κερωνία ἡ χεδροπή. Κοινὸν δένδρον ἐν τῷ κεντρικῷ τμήματι τῆς νήσου καὶ κατὰ τὴν Β. ἀκτὴν Κοντό, Ναὸς κτλ. Δένδρα συχνὰ εὐμεγέθη. Κοινῶς Χαρουπιὰ.

20. Κολοβοανθῆ. *Papilionaceae*.

121. **Anagyris foetida** L. Ἀνάγυρις ἡ δύσοσμος. Ἐν παραθαλασσίοις πρὸς Β. τῆς πόλεως. Κοινῶς Ἀσόγερος.

122. **Genista acanthoclada** DC. **Γενίστη** ἡ ἀκανθόκλαδος. Ἐν πετρώδεσι, πλησίον τοῦ ναοῦ (Friedr.).
123. **Calycotome villosa** (Vahl) Link. **Καλυκοτούη** ἡ μακρόθριξ. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.
124. **Lupinus angustifolius** L. **Λούπινος** ὁ στενόφυλλος. Ἐν ἐργασίμοις τόποις. Περιβόλια κτλ.
125. **Ononis reclinata** L. var *mollis* Savi (pro specie) **Ὀωνὼς** ἡ κατακλινομένη ποικιλ. ἡ ἀπαλή. Ἐν πετρώδεσι.
126. **O. breviflora** DC. **O.** ἡ βραχυανθή. Ἐν γεωλόφοις. Ναός, Περιβόλια.
127. **O. ornithopodioides** L. **O.** ἡ ὀρνιθοποδαιοειδής. Ἐν ἀνίκμοις. Μεσαγρός, Πέρδικα.
128. **O. antiquorum** L. **O.** ἡ τῶν ἀρχαίων. Ἐν πετρώδεσι. Πέριξ τῆς Μονῆς.
129. **O. diffusa** Ten. **O.** ἡ διακεχυμένη. Ἐν παραθαλασσίοις τῆς Β. ἀκτῆς. (Ἀττ. Κυκλ.).
130. **Anthyllis Hermaniae** L. **Ἀνθυλλίς** ἡ τοῦ Ἑρμάνου. Ἐν πετρώδεσι. Παλαιοχώρα.
131. **Physanthyllis tetraphylla** (L.) Boiss. **Φυσανθυλλίς** ἡ τετράφυλλος. Ἐν πετρώδεσι. Ναός, Πέρδικα.
132. **Hymenocarpus circinatus** (L.) Savi. **Ὑμενόκαρπος** ὁ κυρκινωτός. Ἐν ἀνίκμοις. Β. τμήμα καὶ Ναός.
133. **Medicago marina** L. **Μηδικὴ** ἡ θαλάσσιος. Ἐν ἀμμώδεσι παραθαλασσίοις. Βόρ. ἀκτὴ καὶ νησίδριον Μετῶπι.
134. **M. orbicularis** All. **M.** ἡ περιφερής. Ἐν ἀρούραις, παρὰ τὰς ὁδούς. Μονή κτλ.
135. **M. truncatula** Gärtn. **M.** ἡ ὑποκορυφότομος. Μετὰ τῆς προηγούμενης.
136. **M. litoralis** Rohde. **M.** ἡ παράκτιος. Ἐν γεωλόφοις. Ναός.
137. **M. rigidula** Desr. **M.** ἡ ὑπόσκληρος. Ἐν χορτώδεσι. Περιβόλια.
138. **M. coronata** Desr. **M.** ἡ στεφανοφόρος. Ἐν γεωλόφοις. Περιβόλια, κτλ.
139. **M. praecox** DC. **M.** ἡ πρωτὰ. Ἀκρωτηρ. Πέρδικα (Friedr.). (Ἀττ. Κυκλ.).

140. **M. minima** L. *M.* ἡ ἐλαχίστη. Ἐν πετρῶδεσι. Μονή.
141. **Trigonella Monspeliaca** L. **Τριγωνέλλα** ἡ μοντε-
πεσσυλανή. Ἐν ἀνίκμοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Πλησίον τῆς πόλεως, Πέρδικα.
142. **T. corniculata** L. *T.* ἡ κερατώδης. Βόρειον τμήμα
(Friedr.). (Κυκλ.).
143. **T. Balansae** Boiss. et Reut. *T.* ἡ τοῦ Βαλάνσα. Ἐν
ἐργασίμοις πρὸς Β. τῆς πόλεως.
144. **T. spicata** Sibth. Fl. Gr. tab. 763. *T.* ἡ σταχνώ-
δης. Ἐν γεωλόφοις. Νάος. (Ἄττ. Κυκλ.).
145. **T. azurea** C.A. Mey. *T.* ἡ οὐρανόχρους. Ἐν πεδινοῖς
πρὸς βορρᾶν.
146. **Pocockia Graeca** Boiss. et Sprun. **Ποκόκκεια**
ἡ ἑλληνική. Ἐν γεωλόφοις, πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως καὶ περὶ τὴν
Μονήν. (Ἄττ. Ἀργ.).
147. **Melilotus sulcatus** Desf. **Μελίλωτος** ὁ αὐλακω-
τός. Ἐν ἐργασίμοις τόποις. (Ἄττ. Κυκλ.).
148. **M. compactus** Salzm. *M.* ὁ συμπαγής. Ἀκρωτηρ.
Πέρδικα (Friedr.). (Ἄττ. Κυκλ.).
149. **M. Indicus** All. *M.* ὁ ἰνδικός. Ἐν ἐργασίμοις κοινός.
150. **Trifolium Cherleri** L. **Τρίφυλλον** τὸ τοῦ Χερλέ-
ρου. Ἐν ἀνίκμοις. Μονή.
151. **T. angustifolium** L. *T.* τὸ στενόφυλλον. Ἐν ἀνί-
κμοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Ἰαντισιὸ κτλ.
152. **T. stellatum** L. *T.* τὸ ἀστεροειδές. Ἐν ἀνίκμοις κοινόν.
153. **T. formosum** D'Urv. *T.* τὸ εὖμορφον. Ἐν ἀρούραις.
Κλιτύες τοῦ Ὄρους. Πέρδικα.
154. **T. arvense** L. *T.* τὸ ἀρουραῖον. Ἐν γεωλόφοις ἀνί-
κμοις. Μονή.
155. **T. scabrum** L. *T.* τὸ σκληρόν. Ἐν καταξήροις τόποις.
Περίβολια.
156. **T. tomentosum** L. *T.* τὸ γναφαλώδες. Ἐν γεωλόφοις,
παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.
157. **T. nigrescens** Viv. *T.* τὸ μελανίζον. Ἐν χορτώδεσι. Μονή.
158. **T. suffocatum** L. *T.* τὸ ἔμπνικτον. Ἐν τραχέσι τόποις.
Μονή. (Ἄττ.).

159. **T. uniflorum** L. **T.** τὸ μονανθές. Ἐν πετρώδεσι πεδινοῖς καὶ ὄρεινοις ἄφθονον, ἰδίως ἐν τῷ ὄρει.

160. **T. Boissieri** Guss. **T.** τὸ τοῦ Βοασσιέρου. Ἐν θαμνώδεσι. Μονή καὶ Ὄρος.

161. **T. agrarium** L. var. **thionanthum** Hausskn. (pro specie) **T.** τὸ ἀγροτικόν, ποικ. τὸ θειόχρουν. Ἐν γεωλόφοις καὶ ἐργασίμοις τόποις κοινόν.—Var. **b. Lagrangei** Boiss. (pro specie), ποικ. **β.** τὸ τοῦ Λαγραγγίου. Διαφέρει τοῦ τύπου μόνον ὡς ἐκ τῆς ξανθίζούσης καὶ πολλάκις ὑπερύθρου χροιάς τῶν ἀνθέων. Ἐν ὄρεινοις. Ὄρος.

162. **Dorycnium hirsutum** (L.) Ser. **Δορύκνιον** τὸ δασύτριχον. Ἐν πετρώδεσι. Μονή. (Ἀττ. Ἀργ.).

163. **Lotus edulis** L. **Λωτὸς** ὁ ἐδώδιμος. Βόρειον τμήμα (Friedr.).

164. **L. cytisoides** L. **Λ.** ὁ κυτισοειδής. Ἐν παραθαλασσίαις. Βορ. ἀκτὴ, Πέρδικα.

165. **L. ornithopodioides** L. **Λ.** ὁ ὀρνιθοποδιοειδής. Ἐν πετρώδεσιν. Ὄρος. Πέρδικα.

166. **Arthrolobium scorpioides** (L.) DC. **Ἀρθρολόβιον** τὸ σκορπιοειδές. Ἐν ἀρούραις κοινόν.

167. **Ornithopus compressus** L. **Ὀρνιθόπους** ὁ πεπιεσμένος. Ἐν ἀνίκμοις, Μονή.

168. **Bonaveria Securidaca** (L.) Reichb. **Βοναβέρεια** ἡ πελεκυφόρος. Ἀκρωτήριον Πέρδικα (Friedr.).

169. **Hippocrepis multisiliquosa** L. **Ἱπποκρηπίς** ἡ πολύλοβος. Ἐν παραθαλασσίαις. Πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως. (Ἀττ.).

170. **H. ciliata** Willd. **Ι.** ἡ βλεφαρωτή. Ἐν γεωλόφοις ἀνίκμοις. Νάος, Πέρδικα.

171. **H. unisiliquosa** L. **Ι.** ἡ μονόλοβος. Ἐν πετρώδεσι. Πλησίον τῆς πόλεως.

172. **Scorpiurus vermiculatus** L. **Σκορπίουρος** ὁ σκοληκοειδής. Πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως κατὰ Friedrichsthal. (Ἀττική κατὰ Sibthorp.).

173. **S. subvillosus** L. **Σ.** ὁ ὑπομακρόθριξ. Ἐν πετρώδεσι. Μονή, Πέρδικα.

174. **Psoralea bituminosa** L. **Ψωραλέα** ἡ ἀσφαλτώδης. Ἐν γεωλόφοις κοινή. Κοινῶς Ἄγριο Τριφύλλι.

175. **Astragalus hamosus** L. **Ἀστρογάλος** ὁ ἀγκιστρῶδης. Ἐν πετρῶδεσι. Παλαιοχώρα.

176. **A. Spruneri** Boiss. **A.** ὁ τοῦ Σπρουνέρου. Ἐν γεωλόφοις. Νάος.

177. **Biserrula Pelecinus** L. **Ἀμφιδότομον** τὸ πελέκιον. Ἐν τραχέσι τόποις. Μονή.

178. **Hedysarum spinosissimum** Sibth. Fl. Gr. tab. 721. **Ἡδύσαρον** τὸ πολυάκανθον. **H. capitatum** b. **pallens** Friedr. Ἀκρωτηρ. Πέρδικα (Friedr.). (Ἄττ. Κυκλ.).

179. **Onobrychis aequidentata** (Sibth.) D'Urv. **Ὀνοβρυχίς** ἡ ἰσόδους. Ἐν γεωλόφοις παραθαλασσίαις. Περιβόλια.

180. **O. Caput Galli** (L.) Lamk. **O.** ἡ ἀλεκτοροκέφαλος. Ἐν πετρῶδεσι.

(— **Cicer arietinum** L. **Ἐρέβινθος** ὁ τράγειος. Καλλιεργεῖται συχνά. Κοινῶς ροβίθια).

181. **Lathyrus Cicera** L. **Λάθυρος** ὁ ἐρέβινθῶδης. Ἐν χορτῶδεσι. Καλλιεργεῖται δὲ συχνά. Κοινῶς Ἀράκα.

182. **L. sativus** L. **A.** ὁ σπαρτός. Καλλιεργεῖται ἐν ὄρειναις. Ἀπαντᾷ καὶ αὐτοφυῆς μετὰ τῆς ποικιλ. ὁ στενόφυλλος (var. **stenophyllus** Boiss.). Κοινῶς Λαθοῦρι.

183. **L. Clytmenum** L. **A.** ὁ κλύμενος. Ἐν θαμνώδεσι σπάνιος. Νάος.

184. **L. Ochrus** (L.) DC. **A.** ὁ ὤχρος. Καλλιεργεῖται. Ἀπαντᾷ καὶ ἄγριος. Κοινῶς «Καμπυλιά». (Ἄττ. Κυκλ.).

185. **L. Aphaca** L. var. **affinis** Guss. (pro specie). **A.** ἡ ἀράκη ποικ. ἡ συγγενής. Ἐν ἀρούραις. Εἰς τὰ ὑπάρεια τοῦ Ὄρους.

186. **Vicia varia** Host. **Βικία** ἡ ποικίλη. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλια κτλ.

187. **V. Salaminia** Heldr. et Sart. in Boiss. **B.** ἡ σαλαμινία. Ἐν παραθαλασσίαις σπανία.

188. **V. microphylla** D'Urv. **B.** ἡ μικρόφυλλος. Ἐν γεωλόφοις ἀναμιξ τῶν φρυγάνων. Βορ. ἀκτὴ, Κοντό, Νάος κτλ.

189. **V. Bithynica** L. **B.** ἡ βιθυνίς. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλια.

(—*V. Faba* L. *B.* ὁ Κύαμος. Καλλιεργεῖται συχνά. Κοινῶς Κουκκιά).

190. *V. melanops* Sibth. *B.* ἡ μελανωπός. Ἀκρωτήρ. Πέρδικα (Friedr.). (Πελ.).

191. *V. sativa* L. *B.* ἡ σπαρτή. Καλλιεργημένη καὶ ἀγρία. Κοινῶς «Βίκος».

192. *V. cordata* Wulf. *B.* ἡ καρδιοειδής. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Κοινῶς Ἀγριοάραχο.

193. *V. lathyroides* L. *B.* ἡ λαθυροειδής. Ἀκρωτήρ. Πέρδικα (Friedr.).

194. *V. peregrina* L. *B.* ἡ ἀλλοδαπή. Ἐν ἀρούραις Αἰγίνης καὶ Ἀγκιστρίου.

195. *V. gracilis* Loisl. *B.* ἡ λεπτοφυής. Ἐν πετρώδεσι. Ὑπόρεια τοῦ Ὄρους.

21. Ἀμυγδαλῶδη. *Amygdalaceae*.

196. *Amygdalus communis* L. Ἀμυγδαλῆ ἡ κοινή. Var. α. *amara* (Tourn. pro specie) DC. Ποικιλ. ἡ πικρά. Ἐν τραχέσι παρὰ τὰς ὁδοὺς ἀγρία. Κοιν. Πικραμυγδαλιά. — Var. β. *dulcis* DC. Ποικ. ἡ γλυκεία. Καλλιεργεῖται συχνότατα.

(—*Armeniaca vulgaris* Lamk. Ἀρμενιανὴ ἡ κοινή. Κοινῶς Βερυκοκκιά. Πολὺ καλλιεργεῖται).

22. Ῥοδῶδη. *Rosaceae*.

196. *Rubus ulmifolius* Schott. var. *Anatolicus* Focke, forma *Aeginensis* Heldr. Βάτος ἡ πτελεόφυλλος, ποικιλία ἡ ἀνατολική, παραλλαγή ἡ αἰγυνητική. Συνελέχθη ὑπὸ τοῦ κ. Β. Τούντα ἐν φάραγγι πρὸς βορρᾶν τῆς μονῆς. Διαφέρει τῆς κοινῆς παραλλαγῆς τῆς Ἀττικῆς διὰ τὰ φυλλάρια σχεδὸν περιφερῆ καὶ ἀμβλέα, τὴν ἀνθοθεσίαν πυραμιδοειδῆ καὶ λίαν τανύκλαδον, τὰ καρπία δια ὀλιγώτερα.

198. *Alchemilla avvensis* (L.) Scop. Ἀλχημύλλη ἡ ἀρουραία. Ἐν καταξήροις. Μονή. (Ἀττ. Πελ.).

199. *Poterium dictyocarpum* Spach. Ποτήριον τὸ

δικτυόκαρπον. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Βόρειον τμήμα. Κοντὸ κτλ.

200. **P. spinosum** L. Π. τὸ ἀκανθῶδες. Ἐν πετρώδεσι ἀφθονώτατα. Τὸ κοινότερον φυτὸν τῆς νήσου, πανταχοῦ φυόμενον καὶ μέχρι τῆς ὑψηλῆς κορυφῆς τοῦ Ὄρους (Ἀγ. Ἡλίας). Κοινῶς «Ἀστοιβή».

23. Μηλεώδη. *Pomaceae*.

201. **Pirus amygdaliformis** Vill. Ἀπία ἡ ἀμυγδαλοειδής. Ἐν χέρσοις. Βόρειον τμήμα. Κοντό.

24. Κολοκυνθώδη. *Cucurbitaceae*.

202. **Ecballium Elaterium** (L.) Rich. Ἐκβάλλιον τὸ ἐλατήριον. Ἐν ἐρειπίοις καὶ ἐν χέρσοις.

203. **Brionia Cretica** L. Βρυωνία ἡ κρητική. Ἐν πετρώδεσι καὶ περιτειγίσμασι κοινή. Κοινῶς «Ἀμπελουρίδα».

ΣΗΜ. Καλλιεργοῦνται ἐν Αἰγίνῃ ὅπως ἀλλαχοῦ τὰ κοινὰ εἶδη τῶν Κολοκυνθωδῶν ἥτοι *Cucumis sativus* L. (Σίκκος ἡ σπαρτή, κοιν. Ἀγκουριά), *C. Melo* L. (Σ. ἡ μηλοπέπων, κοινῶς Πεπῶνι), *Citrullus vulgaris* Schrad. (Κιτρώλλος ὁ κοινὸς ἡ Ὑδροπέπων, κοιν. Καρπούζι) καὶ *Cucurbita maxima* Duch. (Κολοκύνθη ἡ παμμεγέθης) καὶ *C. Pepo* L. (Κ. ἡ κοινή).

25. Λυθρώδη. *Lythraceae*.

204. **Lythrum Hyssopifolia** L. var. *prostrata*. Λύθρον τὸ ὑσσωπόφυλλον, ποικ. τὸ χαμαικλινές. Ἐν ἀνίγκμοις. Περιβόλια. (Ἀττ. Κυκλ.).

205. **L. tribracteatum** Salzm. Λ. τὸ τριστέγαστον. Ἐν τόποις ἐπικλυζομένοις κατὰ τὸν χειμῶνα. Μονή, σπάνιον. (Δέν παρετηρήθη εἰς τὰς τρεῖς παραβαλλομένας χλωρίδας).

26. Ταμαρικώδη. *Tamaricaceae*.

206. **Tamarix Hampeana** Boiss. et Heldr. Τάμαριξ ἡ Χαμπιανή. Ἐν παραθαλασσίαις τῆς Βορ. ἀκτῆς. Κοινῶς «Μυρίγκο» (Ἀττ. Πελ.).

27. Ὀλισθηρώδη. *Portulacaceae*.

207. **Portulaca oleracea** L. Ὀλισθηρίς ἡ λαχανηρά, forma *silvestris angustifolia*, παραλλαγή ἀγρία στενόφυλλος. Ἐν ἐργασίμοις (Τούντας). Λαχανεύεται, ιδίως δὲ ἡ παραλλαγή ἡ σπαρτή (f. *sativa*), ἣτις καὶ πλατύφυλλος. Κοινῶς «Γλυστρίδα».

28. Παρωνυχιώδη. *Paronychiaceae*.

208. **Polycarpon tetraphyllum** L. Πολύκαρπον τὸ τετράφυλλον, var. *alsinifolium* Biv. (pro specie) ποικ. τὸ ἀλσινόφυλλον. Ἐν πετρώδεσι. Μονή. (Ἄττ. Κυκλ.)

209. **Paronychia echinata** (Desf.) Poir. Παρωνυχία ἡ ἐχινώδης. Ἐν πετρώδεσι πλησίον τῆς μονῆς. Φυτόν σπάνιον γνωστόν μόνον ἐκ Μήλου καὶ Κρήτης.

210. **Herniaria incana** Lamk. Κηλόχορτον τὸ πολίον. Ἐν πετρώδεσι. Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους.

211. **H. hirsuta** L. Κ. τὸ δασύτριχον. Ἀκρωτήριο Πέρδικα (Friedr.).

212. **H. cinerea** DC. Κ. τὸ τεφρόν. Ἐν πετρώδεσι. Ὄρος, πλησίον τῆς κορυφῆς.

29. Παχύφυλλα. *Crassulaceae*.

213. **Umbilicus pendulinus** DC. Ὀμφαλὸς ὁ κατακρέμαστος. Ἐπὶ κρημνοῖς καὶ τοίχοις. Περιβόλια, Κοντό.

214. **U. horizontalis** (Guss.) DC. Ο. ὁ ὀριζόντειος. Μετὰ τοῦ προηγούμενου. Κοινῶς Τσινάχλα.

215. **Sedum altissimum** Poir. Σέδον τὸ ὑψιστον. Ἐν κρημνώδεσι. Παλαιοχώρα.

216. **S. litoreum** Guss. Σ. τὸ παράκτιον. Ἐν πετρώδεσι. Παλαιοχώρα.

217. **S. annuum** L. Σ. τὸ ἐπέτειον. Ἐν πετρώδεσι κοινόν.

218. **S. rubens** L. Σ. τὸ ὑπέρυθρον. Ἐν πετρώδεσι. Μονή. (Ἄττ. Κυκλ.).

219. **Tillaea muscosa** L. Τιλλία ἡ βρωῶδης. Ἐν πετρώδεσι. Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους, Μονή.

30. Μεσμβριανθεμώδη. *Mesembrianthemaceae*.

220. *Mesembrianthemum nodiflorum* L. **Μεσμβριανθέμιον** τὸ γουνανθές. Ἐν παραθαλασσίαις (Sartori).

ΣΗΜ. Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Κακτωδῶν* (*Cactaceae*) φύεται *Opuntia Ficus Indica*, Ὀπουντία ἡ Ἰνδικὴ συκὴ, ἐν κρημνώδεσι καὶ παραθαλασσίαις ἐντελῶς ἐνδημικὴ γενομένη.

31. Σκιαδοφόρα. *Umbelliferae*.

221. *Daucus maximus* Desf. **Δαῦκος** ὁ μέγιστος. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ Sartori.

222. *D. guttatus* Sibth. Fl. Gr. t. 269. *D.* ὁ ἐπίστικτος. *D. setulosus* Guss. *D. speciosus* Cesati, Friedrichsthal Reise. Ποικίλλει μετὰ τοῦ στείρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκιαδίου ἄνθους πορφυροῦ ἢ λευκοῦ. Ἐν ἀνέμοις. Περὶ τὴν Μονήν, τὸν Ναὸν κτλ.

223. *Caucalis leptophylla* L. **Κανκαλὶς** ἡ λεπτόφυλλος. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

224. *C. tenella* Del. *C.* ἡ λεπτοφυής. Ἐν ἀνέμοις σπανία. Ὅρος.

225. *Torilis nodosa* L. **Τοριλὶς** ἡ γονατώδης. Ἐν πετρώδεσι, παρὰ τὰς ὁδούς. Βόρ. τμήμα. Κοντό.

226. *Tordylium Apulum* L. **Τορδύλιον** τὸ ἄπουλον. Ἐν γεωλόφοις. (Ἀττ. Κυκλ.).

227. *Crithmum maritimum* L. **Κρίθμιον** τὸ παραθαλάσσιον. Ἐν πετρώδεσι παρακτίαις. Κοινῶς «Κρίταμον». (Ἀττ. Κυκλ.).

228. *Echinophora Sibthorpiana* Guss. **Ἐχινόφορα** ἡ Σιπθωρπιανή. Ἐν ἐργασίμοις. Παλαιοχώρα. Ποταμό.

229. *Scandix grandiflorus* L. **Σκάνδιξ** ὁ μεγαλανθής. Ἐν ἐργασίμοις, Περιβόλια.

230. *S. australis* L. *S.* ὁ νότιος. Ἐν ἀνέμοις. Μονή.

231. *S. Pecten Veneris* L. *S.* τὸ κτένιον τῆς Ἀφροδίτης. Ἐν ἀρούραις κοινός.

232. *Bulbocastanum ferulaceum* Sibth. **Βολβοκάστανον** τὸ ναρθηκῶδες. Ἐν ἐργασίμοις τόποις. Περιβόλια.

233. *Ammi majus* L. **Ἄμμι** τὸ μείζον. Ἐν ἐργασίμοις. Δυτικὸν παράλιον.

234. **Pimpinella peregrina** L. **Πιμπινέλλα** ἡ ἄλλο-
δαπή. Ἐν ἐργασίμοις, πλησίον τῆς πόλεως, Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους, κτλ.

235. **Bupleurum protractum** Hoffm. et Link. **Βού-
πλευρον** τὸ προεκτεινόμενον. Ἐν ἀρούραις. Ὄρος.

236. **B. glutaceum** Sibth. **B.** τὸ ἀχυρῶδες. Ἐν γεωλόφοις
ἀνίγκμοις. (Ἀττ. Κυκλ.).

237. **B. trichopodium** Boiss. et Sprun. **B.** τὸ τριχόπουν.
Ἐν θαμνώδεσι. Πλησίον τοῦ Ναοῦ.

238. **Smyrnum Olusatrum** L. **Σμύρνιον** τὸ μελανο-
λάχανον. Ἐν συσκίοις τόποις. Περιβόλια. Κοντό.

239. **S. rotundifolium** Mill. **S.** τὸ στρογγυλόφυλλον. Ἐν
πετρώδεσι. Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους.

240. **Bifora testiculata** L. **Δίπορος** ἡ ὄρχιοφόρος. Ἐν ἀρού-
ραις. Μονή.

241. **Eryngium campestre** L. var. *virens* (Link pro
specie) **Ἡρύγγιον** τὸ πεδιῶν ποικ. τὸ πρασινίζον. Ἐν χέρ-
σοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς.

242. **Lagoecia cuminoides** L. **Λαγοικία** ἡ κυμινει-
δής. Ἐν γεωλόφοις καὶ ὑπώρειοις κοινῇ.

32. Ἀράλιώδη. *Araliaceae*.

243. **Hedera Helix** L. **Κισσός** ἡ Ἑλιξ. Ἐπὶ κρημνῶν καὶ
δένδρων. Βόρειον τμήμα. Κοινῶς «Κισσός».

6'. Καλυκανθῆ Συμπέταλα.

33. Αἰγοκληματώδη. *Caprifoliaceae*.

244. **Lonicera Etrusca** Santi. **Λονικέρεια** ἡ τυρσηνή.
Ἐν πετρώδεσι, εἰς αἰμασιᾶς, δένδρα κτλ. Περιβόλια, Κοντό κτλ.

34. Ἐρυθροδανώδη. *Rubiaceae*.

245. **Rubia Olivieri** A. Rich. **Ἐρυθρόδανον** τὸ τοῦ
Ὀλιβιέρου. Ἐν πετρώδεσι. Ναός κτλ.

246. **Galium saccharatum** All. **Γάλιον** τὸ σακχαρωτόν.
Ἐν ἀρούραις.

247. **G. tricornis** With. Γ. τὸ τρίκερον. Ἐν ἀρούραις.
 248. **G. spurium** L. Γ. τὸ νόθον. Ἐν πετρώδεσι. Ὅρος.
 249. **G. setaceum** L. Γ. τὸ μηριγγῶδες. Ἐν ἀνέμοις σπάνιον.
 250. **G. capitatum** Bory et Chaub. Γ. τὸ κεφαλωτόν. Ἐν ἀνέμοις ὄρειναις. Μονή. (Ἄττ. Ἀργ.).
 251. **G. murale** (L.) All. Γ. τὸ ἐπιτοίχιον. Ἐν ἀνέμοις. Μονή.
 252. **Vaillantia hispida** L. Οὐαϊλλαντία ἡ τραχύθυξ. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.
 253. **Crucianella latifolia** L. Σταυρίδιον τὸ πλατύφυλλον. Ἐν θαμνώδεσι. Ναός.
 254. **C. Graeca** Boiss. Σ. τὸ ἐλληνικόν. Ἐν ἀρούραις σπάνιον. (Ἄττ.).
 255. **Sherardia arvensis**. Σεράρδεια ἡ ἀρουραία. Ἐν ἐργασίμοις, γεωλόφοις ἀνέμοις. Μονή. Ναός.

35. Ναρδῶδη. Valerianaceae.

256. **Centranthus Calcitrapa** (L.) Dufr. Κέντρανθος ὁ πτερονότραπος. Ἐν πετρώδεσι τῆς ἀνατολ. ἀκτῆς. Ἰανιτισί.
 257. **Valerianella echinata** (L.) DC. Ναρδίδιον τὸ ἐχινῶδες. Ἐν ἀρούραις. Μονή.
 258. **V. truncata** (Reichb.) Batke. Ν. τὸ κορυφότομον. Ἐν ἀνέμοις. Μονή.
 259. **V. discoidea** (L.) Loisl. Ν. τὸ δισκοειδές. Ἐν ἀρούραις. Μονή.
 260. **V. vesicaria** (L.) Mönch. Ν. τὸ φυσοειδές. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλια.
 261. **V. hirsutissima** Link. Ν. τὸ δασύτατον. Ἐν ἀρούραις. Βόρειος παραλία. (Ἄττ. Ἀργ.).

36. Διψακῶδη. Dipsaceae.

262. **Pterocephalus plumosus** (L.) Coult. Πτεροκέφαλος ὁ πτιλωτός. Ἐν πετρώδεσι σπαν. Ναός.
 263. **Callistemma Palaestinum** L. (Heldr.). Καλλίστευμα τὸ παλαιστίνειον. Ἐν γεωλόφοις ἀνέμοις. Μονή.
 264. **Knautia integrifolia** (L.) Bertol. var *Urvillei*

Coult. (pro specie). **Κναύτεια** ἡ ἀκεραιόφυλλος, ποικ. ἡ τοῦ **Θύρβιλλίου**. Ἐν γεωλόφοις πλησίον τῆς πόλεως.

37. Σύνητα. *Compositae*.

α'. Κορυμβοφόρα. *Corymbiferae*.

265. **Anthemis montana** L. var. *saxatilis* DC. **Ἀνθεμὺς** ἡ ὄρεινή, ποικ. ἡ πετρώφιλος. Ἐν πετρώδεσι. Ὄρος.

266. **A. peregrina** L. *A.* ἡ ἀλλοδαπή. Ἐν παραθαλασσίαις. Βορ. ἀκτὴ (Friedr.). (Ἄττ. Ἀργ.).

267. **A. Guicciardii** Heldr. et Sart. *A.* ἡ τοῦ Γουίκκιαρδίου. Ἐν ἀρούραις. (Ἄττ. Ἀργ.).

268. **A. auriculata** Boiss. *A.* ἡ ὠτίδοφόρος. Ἐν πετρώδεσι. Ὄρος. (Ἄττ.).

269. **A. Cretica** (L.) Nym. *A.* ἡ Κρητική. Ἐν παραθαλασσίαις Ἀγιστρίου ἀφθόνως. (Κυκλ.).

270. **Pinardia coronaria** (L.) Less. **Πιναρδία** ἡ στεφανωματική. Ἐν ἐργασίμοις τόποις, γεωλόφοις, ἐρειπίοις κοινή. Κοινῶς Καρῶνες.

271. **Chrysanthemum segetum** L. **Χρυσάνθεμον** τῶν σπαρτιῶν. Ἐν ἐργασίμοις τόποις. Ἰανιτσιό.

272. **Matricaria Chamæmelon** (L. sub M. Chamomilla). **Ματρόχορτον** τὸ Χαμαίμηλον. Ἐν ἐργασίμοις, παρὰ τὰς ὁδούς. Κοινῶς αὐτοῦ Ἀγίου Γεωργίου τὸ λουλουδάκι.

273. **Helichrysum Siculum** (Spreng.) Boiss. **Ἑλίχρυδον** τὸ σικελικόν. Ἐν παραθαλασσίαις. Αἶγινα καὶ Μετώπι.

274. **Filago spathulata** Presl. **Κναφίδιον** τὸ σπαθοειδές. var. *prostrata* Parlat. (pro specie) ποικ. τὸ ἐπίγειον. Ἐν ἀνίγκμοις, παρὰ τὰς ὁδούς. Περιβόλια. Μονή.

275. **F. Gallica** L. *K.* τὸ γαλατικόν. Ἐν ὄρεινοῖς. Μονή. Ὄρος.

276. **Phagnolon saxatile** (L.) Cass. **Φάγνολον** τὸ πετραῖον. Ph. Methaneum Hausskn. Ἐν πετρώδεσι. Ὄρος. Ἰανιτσιό. (Πελ. Κυκλ.).

277. **Ph. Graecum** Boiss. et Heldr. **Φ.** τὸ ἐλληνικόν. Ἐν κρημνώδεσι. Μονή.

278. **Asteriscus aquaticus** (L.) Mönch. Ἀστερίσκος ὁ φίλνθρος. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Μονή.

279. **Pallenis spinosa** (L.) Cass. Παλληνίς ἡ ἀκανθώδης. Ἐν γεωλόφοις, παραθαλασσίαις κτλ. κοινή.

280. **Inula Attica** Halácsy Ἴνουλα ἡ Ἀττική. Ἐν κρημνώδεσι. Παλαιοχώρα.

281. **Cupularia viscosa** (L.) Godr. et Gren. Κυπελλίς ἡ ἱξώδης. Ἐν ἐνίκμοις. Κοντό, Παλαιοχώρα.

282. **C. graveolens** (L.) Godr. et Gren. Κ. ἡ βαρύσμος. Ἐν χέρσοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς.

283. **Evax pygmaea** (L.) Pers. Εὐακία ἡ πυγμαία. Ἐν ἀνίκμοις.

284. **Calendula arvensis** L. Καλανδὶς ἡ ἀρουραία. Ἐν ἀρούραις.

285. **C. bicolor** Raf. Κ. ἡ δίχρους. Ἀστὴρ ἀττικὸς Διοσκορίδου (Δ', 118). Ἐν ἀρούραις. Μονή (Τούντας).

286. **C. Aegyptiaca** Desf. Κ. ἡ αἰγυπτιακή. Ἐν παραθαλασσίαις. Πλησίον τῆς πόλεως ἀφθόνως.

β'. Κιναροειδῆ. Cinareae.

287. **Cardopatum corymbosum** (L.) Pers. Καρδόπατον τὸ κορυμβώδες. Χαμαιλίων μέλας τοῦ Διοσκορίδου. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετωπίου.

288. **Carlina lanata** L. Καρλίνα ἡ ἐριοφόρος. Ἐν χέρσοις κοινή.

289. **C. Graeca** Heldr. et Sart. Κ. ἡ ἐλληνική. C. corymbosa ε. Graeca Boiss. Ἐν χέρσοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς.

290. **Atractylis cancellata** L. Ἀτρακτυλὶς ἡ κυκλιδωτή. Ἐν γεωλόφοις. Μεσαγρός. Μονή.

291. **Onopordon Sibthorpiatum** Boiss. et Heldr. Ὀνόπορδον τὸ Σιπθωρπιανόν. Ἐν χέρσοις καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.

292. **Notobasis Syriaca** (L.) Cass. Νωτόβασις ἡ συριακή. Παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν ἐργασίμοις ἀφθονος.

293. **Pycnocomon Acorna** (L.) Dalech. Πυκνάκαν-

θος ἢ **Ἀκορνά**. Ἐν χέρσις. Μονή. Τὸ Πυκνόκομον τοῦ Διοσκορίδου ἀναφέρεται εἰς ἄλλο φυτόν, ἴσως χειλανθές τι. Ὅθεν ἐσφαλμένως ἀπεδόθη ἡ ὀνομασία εἰς τὸ Κιναροειδές τοῦτο ὑπὸ Λινναίου.

294. **Carduus pycnocephalus** L. **Κάρδος** ἢ **πυκνοκέφαλος**. Παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινή. Var. **albidus** (MB. pro specie) Boiss. Ποικ. ἢ ὑπόλευκος. Παλαιοχώρα (Friedr.).

295. **Carthamus lanatus** L. **Κάρθαμος** ὁ ἐριοφόρος. Ἐν ἀρούραις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Πηγαδάκια, Μεσαγρός.

296. **C. leucocaulos** Sibth. Fl. Gr. tab. 842. **Κ.** ὁ λευκόκαυλος. Ἐν ἀρούραις μετὰ τὸ θέρος κοινός. Πηγαδάκια, Μεσαγρός κτλ. (Ἀργ. Κυκλ.).

297. **C. Sartorii** Heldr. Herb. Graec. norm. (1891). **Κ.** ὁ τοῦ Σαρτωρίου. Μετὰ τῶν προηγουμένων.

298. **Cnicus benedictus** L. **Κνήκος** ἢ **ιεράκανθος**. Ἐν ἀνίκμοις. Κοντό. Κοινῶς ἀλλαχοῦ Ἀγιάγκαθον (Ἀττ. Ἀργ.).

299. **Centaurea spinosa** L. **Κενταύριον** τὸ ἀκανθῶδες. Ἐν ἀμμώδεσι παραθαλασσίαις (Ἀττ. Κυκλ.).

300. **C. Hellenica** Boiss. et Sprun. **Κ.** τὸ ἐλληνικόν. Ἐν πετρώδεσιν ὄρειοις. Μονή, Ὅρος. Κοινῶς «Σαλιβάμβαρο». Νέον λαχανεύεται.

301. **C. Melitensis** L. **Κ.** τὸ μελιταῖον. Ἐν ἀνίκμοις σπαν. Ἀνατολική ἀκτή, πλησίον τοῦ Ναοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν εἰς Περιβόλια. (Ἐν Λακωνίᾳ κατὰ Sibthorp. ἀλλαχοῦ δὲ δὲν εὑρέθη ἐν Ἑλλάδι).

302. **Microlonchus Salmanticus** (L.) DC. **Μικρολόγχη** ἢ **σαλαμαντική**. Ἐν πετρώδεσι, περὶ τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς τὴν Ἀνατ. ἀκτὴν. (Ἀργ.).

303. **Crupina Crupinastrum** Moris. **Κρυπίνη** ἢ **κηδέστρια**. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.

γ'. Κιχωριώδη. *Cichoraceae*.

304. **Sonchus glaucescens** Jord. **Σόγχος** ὁ **γλαυκίζων**. Ἐν ἀρούραις.

305. **S. asper** L. **Σ.** ὁ **τραχύς**. Ἐν ἐργασίμοις τόποις. Μονή.

306. **S. oloraceus** L. **Σ.** ὁ **λαχανηρός**. Μετὰ τῶν προηγουμένων.

307. **S. tenerrimus** L. Σ. ὁ λεπτόβλαστος. Ἐν κρημνώδεσι καὶ ἐπὶ τοίχων. Μονή, Ἀκρωτ. Πέρδικα.

308. **Lactuca saligna** L. **Θρίδαξ** ἢ **λιγυρά**. Ἐν χέρσοις, ἀμπελώσι (Τούντας, Νοεμβρ. 1897).

309. **L. Cretica** Desf. Θ. ἡ κρητική. Ἐν θαμνώδεσι σπανία. Ναός.

310. **Chondrilla ramosissima** Sibth. Fl. Gr. t. 795. **Χονδρίλλη** ἢ **πολύκλαδος**. Ἐν χέρσοις, Μονή.

311. **Taraxacum minimum** Brig. (1816) T. gymnanthum (Link. 1834). **Ταράξακον** τὸ **πάνσμικρον**. Παρὰ τὰς ὁδοὺς (Τούντας, Νοεμβρ. 1897).

312. **T. lævigatum** (Willd.) DC. forma *stenoloba* Heldr. **T.** τὸ **λειωτὸν** ποικ. τὸ **στενόλοβον**. Ἐν ἀνίκμοις κοινόν. Κοινῶς «Πικραλίδα».

313. **Crepis bulbosa** (L.) Tausch. **Κρηπίς** ἢ **βολβώδης**. Ἐν ἀμμώδεσι παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Ἀγκιστρίου.

314. **C. foetida** L. **Κ.** ἡ **δύσοσμος**. Ἐν ἐργασίμοις. Μονή.

315. **C. neglecta** L. **Κ.** ἡ **κατημελημένη**. Ἐν γεωλόφοις ἀνίκμοις. Μονή.

316. **Picridium picroides** (L.) Hal. **Πικρίδιον** τὸ **πικροειδές**. Ἐν πετρώδεσι. Ναός. Πέρδικα. Κοινῶς Γαλατσίδα.

317. **Zacyntha verrucosa** Gärtn. **Ζακυνθία** ἢ **ἀκροχορδονώδης**. Ἐν ἐργασίμοις. Μονή.

318. **Geropogon glaber** L. **Γεροπόγων** ὁ ἄθριξ. Ἐν πετρώδεσιν. Ἐπὶ τοῦ Ὄρους κοινόν.

319. **Tragopogon australis** Jord. **Τραγοπόγων** ὁ νότιος. Ἐν ἀρούραις.

320. **Scorzonera crocifolia** Sibth. Fl. Gr. tab. 716. **Σκορδονέρα** ἢ **κροκόφυλλος**. Ἐν πετρώδεσι. Πλησίον τοῦ Ναοῦ.

321. **S. lanata** MB. Σ. ἡ **ἐριοφόρος**. Ἐν πετρώδεσι. Πέριξ τοῦ ναοῦ.

322. **S. mollis** MB. Σ. ἡ **ἀπαλή**. Ἐν πετρώδεσι. Ναός (Friedr.).

323. **Urospermum picroides** (L.) Desf. **Οὔροσπερμον** τὸ **πικροειδές**. Ἐν ἐργασίμοις. Παλαιοχώρα, Μονή.

324. **Helminthia echiioides** L. **Ἑλμινθία** ἡ ἐχιοειδής. Ἐν χέρσοις. Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους.
325. **Picris pauciflora** Willd. **Πικρὶς** ἡ ὀλιγανθής. Ἐν γεωλόφοις. Ναός.
326. **P. Sprengeriana** (L.) Lamk. **Π.** ἡ **Σπρεγγεριανή**. Ἐν πετρώδεσιν. Ἀνωθεν τῆς Ἀγίας Μαρίνης.
327. **Leontodon Graecum** Boiss. et Heldr. **Λεόντοδον** τὸ ἐλλήνικόν. Ἐν πετρώδεσι. Πλησίον τοῦ ναοῦ (Ἄττ. Ἀργ.).
328. **Thrincia tuberosa** (L.) DC. **Θρίγκιον** τὸ κονδυλόρριζον. Ἐν γεωλόφοις κοινόν.
329. **Hypochæris Neapolitana** DC. **Ὑποχοιρὶς** ἡ νεαπολίτις. Ἐν ἀρούραις.
330. **H. glabra** L. forma *nana*, **Τ.** ἡ ἄθριξ, παραλλαγή ἡ νανοφυής. Ἐν ἀνίκμοις. Μονή.
331. **H. Cretensis** (L.) Bory. et Chaub. **Τ.** ἡ κρητική. Ἀκρωτ. Πέρδικα (Friedr.).
332. **Seriola Aetnensis** L. **Σερίδιον** τὸ αἰτναῖον. Ἐν ἐργασίμοις καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.
333. **Scolymus Hispanicus** L. **Σκόλυμος** ὁ ἰσπανικός. Ἐν ἐργασίμοις. Κοινῶς Σκόλυμβρος.
334. **Catanance lutea** L. **Κατανάγκη** ἡ κιτρίνη. Ἐν παραθαλασσίαις (Sartori Μαΐου 1835). Φυτὸν σπάνιον ἐν Ἑλλάδι (Πελοπ. Bory, Κάρπαθος Pichler, Κρήτη).
335. **Cichorium divaricatum** Schousb. **Κιχώριον** τὸ τανύκλαδον. Ἐν ἀνίκμοις. Μονή. (Ἄττ. Κυκλ.).
336. **C. spinosum** L. **Κ.** τὸ ἀκανθῶδες. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετωπίου.
337. **Tolpis umbellata** Bertol. **Τολύπιον** τὸ σκιαδοφόρον. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.
338. **Hedypnois tubaeformis** Ten. **Ἡδύπνους** ἡ βυκανοειδής. Ἐν ἀνίκμοις τῆς Β. ἀκτῆς. Ὄρος.
339. **Hyoseris scabra** L. **Ὑόσερις** ἡ τραχεῖα. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.
340. **Rhagadiolus stellatus** (L.) Willd. **Ῥαγάδιον**

τὸ ἀστρωτὸν var. *edulis* W. (pro specie) ποικιλ. τὸ ἐδάδιμον.
Ἐν ἐργασίμοις. Μεσαγρός.

38. Κωδωνισκώδη. *Campanulaceae*.

341. **Campanula tomentosa** Vent. **Κωδωνίσκος** ὁ γνα-
φαλώδης. Ἐν κρημνώδεσι. Παλαιοχώρα.

342. **C. Erinus** L. K. ὁ Ἔρινος. Ἐν ἀνίκμοις. Περιβόλια.

343. **Specularia Speculum** (L.) A. DC. **Κατοπτρὸς**
ἡ τῆς Ἀφροδίτης. Ἐν ἀρούραις. Βόρ. τμήμα.

39. Ἐρεικώδη. *Ericaceae*.

344. **Erica verticillata** Forsk. **Ἐρείκη** ἡ σφονδυλόεσσα.
Ἐν γεωλόφοις καὶ ὄρεινοις ἀφθόνως. Κοινῶς «Ἐγγίγες».

3. **Στεφανανθῆ.**

40. Ἐλαιώδη. *Oleaceae*.

345. **Olea Europaea** L. **Ἐλαία** ἡ εὐρωπαϊκῇ. var. α.
Oleaster (Hoffm. et Lk. pro specie) DC. ποικ. ὁ Κότινος. Ἐν
πετρώδεσι. Κοινῶς «Ἀγρίληα». var. β. *sativa* (Hoffm. et Lk.
pro specie) DC. ποικ. ἡ ἡμερος. Καλλιεργεῖται. Κοινῶς Ἐληά.

41. Γεντιανώδη. *Gentianaceae*.

346. **Erythraea latifolia** Sm. **Ἐρυθραία** ἡ πλατύφυλ-
λος. Ἐν γεωλόφοις Αἰγίνης καὶ ἐν τῷ νησιδρίῳ Μετωπίῳ.

347. **E. pulchella** (Sw.) Fries. **E. ἡ χαρίεσσα**. Ἐν πετρώ-
δεσι τοῦ Ὄρους.

42. Περιλλοκαυλώδη. *Convolvulaceae*.

348. **Convolvulus oleifolius** Desv. **Περιλλόκαυλον**
τὸ ἐλαιόφυλλον. Ἐν πετρώδεσι παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετωπίου.

349. **C. Dorycnium** L. II. τὸ Δορύκνιον. Ἐν ἀνίκμοις, παρὰ
τὰς ὁδοὺς οὐ σπάνιον.

350. **C. arvensis** L. II. τὸ ἀρουραῖον. Ἐν ἐργασίμοις τόποις.

Var. *Cherleri* Ag. (pro specie). Ποικ. ἡ τοῦ Χερλερίου. Ἐν πετρώδεσιν εἰς τὰς κλιτῦς τοῦ Ὀρους.

351. *C. altheoides* L. Π. τὸ ἀλθαιοειδές. Ἐν ἐργασίμοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.

352. *C. tenuissimus* Sibth. Fl. Gr. tab, 105. Π. τὸ λεπτοφυέστατον. Ἐν γεωλόφοις. Νάος.

353. *C. pentapetaloides* L. Π. τὸ πενταπεταλοειδές. Ἐν πετρώδεσι τῆς Ἀνατ. ἀκτῆς σπάνιον. Ἰανιτιό. (Πελ.).

354. *Cuscuta globularis* Bert. Ἐπίθυμον τὸ σφαιροειδές. Ἐν γεωλόφοις ἐπὶ τῶν φρυγάνων. Παλαιοχώρα κτλ.

43. Βουγλωσσώδη. *Borraginaceae*.

355. *Heliotropium Europaeum* L. Ἡλιοτρόπιον τὸ εὐρωπαϊκόν. Ἐν ἐργασίμοις.

356. *H. villosum* Willd. *H.* τὸ τανύτριχον. Ἐν ἐργασίμοις (Τούντας. Νοεμβρ. 1897).

357. *Anchusa undulata* L. Ἀγχουδα ἡ κυματοφύλλος. Ἐν ἀρούραις. Μεσαγρός.

358. *A. hybrida* Ten. *A.* ἡ νόθος. Ἐν ἐργασίμοις παραθαλασσίαις. Περιβόλια.

359. *A. Italica* Retz. *A.* ἡ Ἰταλική. Ἐν ἐργασίμοις τοῦ νησίδριου Μετωπίου.

360. *A. Spruneri* Boiss. *A.* ἡ τοῦ Σπρουνέρου. Ἐν ἐργασίμοις. Περιβόλια.

361. *Lycopsis variegata* L. Λυκοψίς ἡ ποικιλόχρους. Ἐν πετρώδεσι τῆς Β. ἀκτῆς. Κοντὸ κτλ.

362. *Echium italicum* L. Ἐχιον τὸ ἰταλικόν. Ἐν ἐργασίμοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς.

363. *E. plantagineum* L. *E.* τὸ ἀρνογλωσσοειδές. Ἐν ἀνίγκροις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Μονή.

364. *E. arenarium* Guss. *E.* τὸ ἀμμόφιλον. Ἐν ἀμμώδεσι παραθαλασσίαις τῆς Δυτ. ἀκτῆς, Περιβόλια κτλ.

365. *E. calycinum* Viv. *E.* τὸ καλυκῶδες. Ἐν πετρώδεσι. Παλαιοχώρα.

366. **Alkanna tinctoria** (L.) Tausch. **Ἀλκάννα** ἡ βαφική. Ἐν ἀνέμοις. Μονή.

367. **Lithospermum arvense** L. **Λιθόσπερμον** τὸ ἀρουραῖον. Ἐν ἀρούραις καὶ ἐν ἐργασίμοις τόποις. Μονή.

368. **L. Apulum** (L.) Vahl. **Λ.** τὸ ἄπουλον. Ἐν ἀνέμοις. Μονή. Πέρδικα.

369. **Myosotis litoralis** Stev. **Μυοσωτὶς** ἡ παράκτιος. Παρὰ τὸν ναὸν (Friedr.). (Ἄττ.).

370. **M. Cadmea** Boiss. **Μ.** ἡ καδμεία. Ἐν ἀνέμοις. Μονή (Ἰδρα. Μῆλος).

371. **M. collina** Hoffm. **Μ.** ἡ λοφοδίατος. Ἐν ἀνέμοις. Πλησίον τῆς πόλεως.

372. **Cynoglossum pictum** Ait. **Κυνόγλωσσον** τὸ γραπτόν. Ἐν γεωλόφοις παρὰ τὰς ὁδούς. Βόρ. ἀκτὴ. Μονή.

44. Σολανώδν. Solanaceae.

373. **Hyoscyamus albus** L. forma *major*. **H. major** Mill. **Ύοσκύαμος** ὁ λευκός, παραλλαγή ὁ μείζων. Ἐν ἐρειπίοις, παρὰ τὰς ὁδούς. Μονή καὶ ἀλλαχοῦ. (Ἄττ. Κυκλ.).

374. **Lycium Europaeum** L. **Λύκιον** τὸ Εὐρωπαϊον. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδούς. Πάμνος τῶν ἀρχαίων. Κοινῶς «Ἀράμνια».

375. **Solanum nigrum** L. **Σόλανον** τὸ μέλαν. Στρύχνος ἐδώδιμος Θεοφράστου καὶ Στρύχνος κηπαῖος Διοσκορίδου. Λαχανεύεται. Κοινῶς «Ἀμπελουρίδα». Ἐν ἐργασίμοις τῆς Β. ἀκτῆς. Κοντὸ (Τούντας, Νοέμβρ. 1897).

ΣΗΜ. Καλλιεργοῦνται ἐν τοῖς λαχανοκήποις συχνὰ τὸ **Σόλανον** τὸ μηλογενές (**Solanum Melongena** L. κοινῶς Μελιτσανιά) καὶ τὸ **Λυκοπερσικόν** τὸ ἐδώδιμον (**Lycopersicum esculentum** Mill. κοινῶς Ντοματιά).

45. Γρομφαδιώδν. Scrofulariaceae.

376. **Verbascum plicatum** Sibth. Fl. Gr. tab. 226. **Βάρβασκον** τὸ πτυχωτόν. Ἐν πετρώδεσι. Μονή καὶ ἀλλαχοῦ.

377. **V. pinnatifidum** Vahl. **Β.** τὸ πτεροσχιδές. Ἐν παραθαλασσίοις τῆς Β. ἀκτῆς.

378. **V. sinuatum** L. **Β.** τὸ κολπῶδες. Παρὰ τὰς ὁδούς, ἐν χέρσοις.

379. *Scrofularia peregrina* L. Γρουφιδόχορτον τὸ ἄλλοδαπὸν (Σκροφουλαρία ἡ ἄλλοδαπή). Ἐν πετρώδεσιν, ἐπὶ τοίχων. Κοντό, Παλαιοχώρα.

380. *S. canina* L. Γ. τὸ κυνικόν. *S. bicolor* Sibth. Fl. Gr. tab. 602. Ἐν γεωλόφοις. Μονή. Β. ἀκτή.

381. *S. filicifolia* Sibth. Fr. Gr. t. 600. Γ. τὸ πτεριδόφυλλον. Ἐν πετρώδεσι.

382. *Antirrhinum Orontium* L. var. *calycinum* (Lamk. pro specie) Lange. Ἀντίρρινον τὸ Ὀρόντιον ποικ. τὸ καλυκῶδες. Ἐν πετρώδεσι.

383. *Linaria triphylla* (L.) Mill. Λίνουρις ἡ τριφύλλος. Ἐν ἀρούραις. Δυτ. ἀκτή. Περιβόλα.

384. *L. Chalepensis* (L.) Mill. Α. ἡ χαλεπεία. Ἐν ἐργασίμοις. Μονή. Βόρ. τμήμα.

385. *L. micrantha* (Cav.) Spreng. Α. ἡ μικρανθής. Ἐν ἀνίκμοις. Μονή.

386. *L. Pelisseriana* (L.) Mill. Α. ἡ Πελισσεριανή. Ἐν πετρώδεσιν. Ὅρος.

387. *L. Sieberi* Reichb. Α. ἡ τοῦ Σιβέρου. Ἐν ἐργασίμοις. Μεσαγρός.

388. *L. Graeca* (Bory et Chaub.) Α. ἡ Ἑλληνική. Ἐν πετρώδεσι καὶ ἀμμώδεσι σπανία. Περιβόλα, Μονή.

389. *Veronica Anagallis* L. Βερονίκη ἡ Ἀναγαλλίς. Ἐν καθύγροις. Περιβόλα, Κοντό.

390. *V. arvensis* L. Β. ἡ ἀρουραία. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

391. *V. Cymbalaria* Bodard. Β. τὸ κυμβάλιον. Ἐν ἐργασίμοις, ἐπὶ τοίχων κτλ. Περιβόλα, Κοντό.

392. *Trixago Apula* Stev. Τριχίτων ἡ ἄπουλος. Ἐν ἀρούραις. Μεσαγρός. Μονή.

393. *Eufragia latifolia* (L.) Griseb. Εὐφραγία ἡ πλατύφυλλος. Ἐν γεωλόφοις. Βόρ. ἀκτή. Νάος.

46. Ὀροβαγχιδῶν. *Orobancheaceæ*.

394. *Phelipaea Muteli* (F. Schultz.) Reut. Φελιπαία ἡ τοῦ Μυτέλου. Ἐν ἀνίκμοις ἐπὶ τῶν ριζῶν Κιχωριοειδῶν. Κοντό.

395. **Orobanche Sprunerii** F. W. Sch. Ὀροβάγχη ἡ τοῦ Σπρουνέρον. Ἐν πετρώδεσιν ἐπὶ τῆς ρίζης τοῦ Κίστου. Μονή. (Ἄττ. Πελ.).

396. **O. speciosa** DC. **O.** ἡ εὐπρεπής. Ἐν ἐργασίμοις ἐπὶ τῆς ρίζης τοῦ Κυάμου. Πλησίον τῆς πόλεως.

397. **O. pubescens** D'Urv. **O.** ἡ τριχώδης. Ἐν παραθαλασσίαις. Πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως.

398. **O. hyalina** Sprun. apud Reut. **O.** ἡ ὑαλίνη. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης (Spruner), Ἀγκιστρίου (Heldreich). (Σπάνιον εἶδος γνωστὸν μόνον καὶ ἐκ Κεφαλληνίας).

47. Ἀκανθώδη. *Acanthaceae*.

399. **Acanthus spinosus** L. Ἀκανθός ἡ ἀκανθώδης. Ἐν ἐργασίμοις κοινή.

48. Ἀγνώδη. *Verbenaceae*.

400. **Vitex Agnus castus** L. Ἄγνος ἡ αἰδήμων. Ἐν πετρώδεσι. Βόρ. τμημα, Μονή, Ὀρος κτλ.

49. Χειλανθῆ. *Labiatae*.

401. **Prasium majus** L. Πράσιον τὸ μεῖζον. Ἐν θαμνώδεσιν. Ὀρος. Ναός.

402. **Teucrium Graecum** Celak. Τεύκριον τὸ ἐλληνικόν. Ἐν πετρώδεσι. Ναός. Τὸ φυτὸν τῆς Αἰγίνης εἶνε παραλλαγή ταπεινότερα μετὰ φύλλων στενωτέρων συγκριτικῶς πρὸς τὸν κοινὸν τύπον (τῆς Ἀττικῆς κτλ.).

403. **T. polium** L. **T.** τὸ πολιόν. var. *a. vulgare* Benth. ποικ. τὸ κοινόν. Ἐν πετρώδεσι κοινόν.

404. **Ajuga Pseudoiva** DC. Ἀγνιοῦχος ἡ ψευδοῖβη. Ἀπαντᾷ συχνὰ ἡ παραλλαγή κλειστόγαμος (*forma cleistogama*), ἣτις εἶνε ἀπέταλος. Ἐν ἀνέμοις καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς οὐ σπανία.

405. **Salvia triloba** L. fil. Ἐλελιδόφακος ὁ τρίλοβος. Ποικίλλει συχνὰ μετὰ φύλλων ἄνευ τῶν κατὰ τὴν βᾶσιν λοβίων. Ἐν πετρώδεσι. Κοντό, Παλαιοχώρα κτλ. Κοινῶς «Ἀλισφακιά καὶ Φασκομηλιά».

406. *S. Barrelieri* Ten. *E.* ὁ τοῦ Βαρρελιέρου. Εἰς τὰς κλι-
τῆς τοῦ Ὁρους ἄφθονος (Ἀττ. Πελ.).

407. *S. verbenaca* L. *E.* ὁ περιστεριωνοειδής. var. α. *se-
rotina* Boiss. ποικ. α. ὁ ὄψιος. Ἐν πετρώδεσι. Μονή. — Var.
β. *vernalis* Boiss. ποικ. ὁ ἑαρινός. Ἐν πετρώδεσιν (εὔρεθεις ὑπὸ
τοῦ κ. Τούντα κατὰ Νοέμβριον ἤδη ἀνθίζων).

408. *S. Horminum* L. *E.* τὸ Ὁρμινον («Ὁρμινον» τοῦ Διο-
σκορίδου). Ὁ τύπος τοῦ εἶδους κοινὸς ἐν Ἀττικῇ καὶ ἀλλαχοῦ δὲν
παρατηρήθη ἐν Αἰγίνῃ, ἀλλὰ ἡ ποικ. β. *μικρόλοφος* (var. β. *co-
mosula* Heldr.) μεσάζουσα μεταξὺ τοῦ τύπου καὶ τῆς ἐπομένης
ποικιλίας μετὰ κορυφαίου λοφίσκου τοῦ ἀνθοφόρου στάχυος ἐκ μι-
κροτέρων ῥοδοχρόων φυλλαρίων συνισταμένου. — Var. γ. *viridis*
(L. pro specie, Sibth. Fl. Gr. tab. 19) Parlat. ποικ. ὁ πρῶ-
σινος. Ἀμφότεραι ποικιλίαι κοιναὶ ἐν ἀνέμοις καὶ πετρώδεσι.

409. *Rosmarinus officinalis* L. *Λιβανωτὶς ἡ φαρμακευ-
τική.* Ἐν κρημνώδεσιν αὐτοφυής. Κοντό, Πηγαδάκια, Ναὸς κλ. (Κυκλ.).

410. *Zizyphora capitata* L. *Ζιζυφόρα ἡ κεφαλωτή.* Ἐν
πετρώδεσι σπαν. Ὁρος.

411. *Lavandula Stoechas* L. *Λαβαντὶς ἡ στοιχάς.* Ἐν
πετρώδεσιν ἀφθόνως. Κοινῶς «Βατιά».

412. *Lamium amplexicaule* L. *Λάμιον τὸ περικαυλον.*
Ἐν ἀρούραις κοινόν.

413. *Phlomis fruticosa* L. *Φλομὶς ἡ θαμνώδης.* Ἐν
θαμνώδεσι.

414. *Ballota Acetabulosa* L. *Βαλλωτὴ ἡ κρατηροφόρος.*
Τρίτη φλομὶς ἡ καλουμένη Λυχνίτις τοῦ Διοσκορίδου «εἰς ἐλλύχνια
χρησίμη»¹. Ἐν γεωλόφοις, χέρσοις κτλ. συχνά. Κοινῶς Φάσσα ἢ
Ἀνεμοφωλιά.

415. *Marrubium vulgare* L. var. *Apulum* Ten. (pro
specie). *Μαρρούβιον τὸ κοινὸν ποικ. τὸ ἄπουλον.* Πράσιον τοῦ
Διοσκορίδου. Ἐν χέρσοις, κατὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν. Κοινῶς «Μαρ-
μαράκιον».

¹ Αἱ κάλυκες καὶ τὴν σήμερόν εἰσιν ἐν χρήσει παρὰ τῷ λαῷ ὡς «λυ-
χναράκια». (Βλ. Διοσκ. περὶ ὕλης ἱατρ. Δ', ρβ'.)

416. **Sideritis Romana** L. **Σιδηροΐτις** ἡ **Ῥωμαία**. Ἐν τόποις ἀνέμοις συχνά.

417. **S. lanata** L. **Σ.** ἡ **ἐριοφόρος**. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ τὸν Sartori. (Ἄφθονος ἐν Μεθάνοις καὶ ἐν Θήρᾳ).

418. **Calamintha incana** (Sibth. Fl. Gr. tab. 577). Boiss. et Heldr. **Καλαμίνθον** ἡ **πολιά**. Ἐν χέρσοις, ἐρειπίοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς (Τούντας, Νοεμβρ.).

419. **C. graveolens** (M. B.) Benth. **Κ.** ἡ **βαρύσμος**. **Thymus exiguus** Sibth. Fl. Gr. tab. 575 (συνώνυμον ἀρχαιότερον ἀλλὰ ἀκατάλληλον). Ἐν πετρώδεσι. Μονή.

420. **Micromeria plumosa** Hampe. **Μικρομερίς** ἡ **περωιτή**. Ἐν κρημνώδεσι. Παλαιοχώρα.

421. **M. Graeca** (L.) Benth. **Μ.** ἡ **ἐλληνική**. Ἐν πετρώδεσι. Ναός (Friedr.).

422. **M. Juliana** (L.) Benth. **Μ.** ἡ **Ἰουλιανή**. Ἐν πετρώδεσι. Παλαιοχώρα.

423. **Thymus capitatus** (L.) Hoffm. et Link. **Θύμος** ὁ **κεφαλωτός**. Ἐν γεωλόφοις· φρύγανον κοινὸν ἐν Αἰγίνῃ καὶ Μετωπίῳ.

50. Πασχαλιδώδον. *Primulaceae*.

424. **Anagallis coerulea** Schreb, Lam. **Ἀναγαλλίς** ἡ **κυανή**. **A. arvensis** G. **coerulea** Gren. et Godr. Boiss. Ἐν ἐργασίμοις κοινή.

425. **A. arvensis** L. **A.** ἡ **ἀρουραία**. **A. phoenicea** Lamk. **A. arvensis** α. **phoenicea** Gren. et Godr., Boiss. Ἐν ἐργασίμοις σπανιωτέρα τῆς προηγουμένης.

426. **Cyclaminos Graeca** Link. **Κυκλάμινος** ἡ **Ἑλληνική**. Ἐν πετρώδεσι. Ναός, Ὄρος.

427. **C. Mindleri** Heldr. **Κ.** ἡ τοῦ Μινδλέρου. Ἀνεκαλύφθη τὸ νέον εἶδος τοῦτο ἐν πετρώδεσιν ἐν ταῖς ὑψρεΐαις τοῦ Ὄρους, εἰς τὰ περίξ τῆς Μονῆς ὑπὸ τοῦ φίλου κ. Μάρκου Μινδλέρ τὴν 6 Νοεμβρίου 1897. Διαφέρει τοῦ προηγουμένου κατὰ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖά εἰσι πολὺ μικρότερα, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τὴν στεφάνην, ἧς αἱ λακίδες εἰσὶ στενώταται καὶ στεροῦνται κατὰ τὴν βάσιν αὐτῶν τῶν λευκῶν ἐκείνων διὰ πτυχῆς σχηματιζομένων ὁδόντων τοῦ

φάρυγγος. Συγγενεύει ὡς ἐκ τούτου μετὰ τῆς *K. τῆς καμπυλωτῆς* (*C. repanda* Sibth.), ἥτις ὁμως εἶνε εἶδος ἐαρινὸν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα πολὺ διάφορον.

51. Ἀλυπῶδν. *Globulariaceae*.

428. *Globularia Alypum* L. Ἀλυπον τὸ φρυγανῶδες.
'Εν θαμνῶδεσι. Πλησίον τοῦ Ναοῦ.

52. Στατικῶδν. *Plumbaginaceae*.

429. *Statice sinuata* L. Στατικὴ ἡ κολπωτή. 'Εν παραθαλασσίαις.

430. *S. Thouini* Viv. Σ. ἡ τοῦ Θουίνου. «*Insula Aegina Graeciae* (herb. Fauché!)» κατὰ τὸν Boissier Flor. Or. IV. p. 858. Θεωρῶ δ' ἀμφίβολον τὴν ἐν Αἰγίνῃ ὑπαρξιν τοῦ φυτοῦ τούτου τῆς Ἀφρικῆς καὶ Παλαιστίνης. Ἴσως ἡ σημείωσις ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Fauché εἶνε ἐσφαλμένη.

431. *S. rorida* Sibth. Fl. Gr. tab. 298. Σ. ἡ παχυνέσσα.
'Εν παραθαλασσίαις. 'Εν τῷ νησιδρίῳ Μετωπίῳ.

432. *S. echiioides* L. Σ. ἡ ἐχιοειδής. *St. aristata* Sibth. Fl. Gr. tab. 299. 'Εν ἀνίκμοις. Μεσαγρός κτλ.

53. Ἀρνογλωσσῶδν. *Plantaginaceae*.

433. *Plantago Psyllium* L. Ἀρνογλωσσὸν τὸ Ψύλλιον (Διοσκορίδου). 'Εν ἀνίκμοις. Μονή.

434. *P. Coronopus* L. Α. ὁ Κορωνόπους (Διοσκορ.). 'Εν παραθαλασσίαις. Πέρδικα (Friedr.).

435. *P. amplexicaulis* Cav. Α. τὸ περίκλυον. 'Εν πετρώδεσι. Μονή. Πέρδικα. (Αττ. Πελ. Ἀστυπάλαια D'Urv.).

436. *P. lanceolata* L. Α. τὸ λογχοειδές. 'Εν ὑφύγροις. Μεσαγρός.

437. *P. Lagopus* L. Α. ὁ λαγώπους. 'Εν ἀνίκμοις, ἐν ταῖς ὁδοῖς. Μονή κτλ.

438. *P. albicans* L. Α. τὸ λευκάζον. 'Εν ἐργασίμοις. Μονή. Πέρδικα.

439. **P. Bellardi** All. *A.* τὸ τοῦ Βελλαρδίου. Ἐν ξηροῖς τόποις. Μονή.

440. **P. major** L. *A.* τὸ μείζον. Ἐν ἀνέμοις καὶ ἐργασίμοις. Μονή.

4. Μονοχίτωνα.

54. Ἀμαραντώδη. *Amarantaceae*.

441. **Amarantus chlorostachys** Willd. Ἀμάραντος ὁ χλωρόσταχυς. Ἐν ἐργασίμοις. Περιβόλια (Αὐγ. 1859, Ὀρφανίδης). Κοντὸ (1897. Τούντας). Τὸ φυτὸν τοῦτο κατάγεται ἐξ Ἀμερικῆς. (Ἀττ. Πελ.).

442. **A. viridis** L. *A.* ὁ πράσινος. Ἐν ἐργασίμοις. Κοντὸ (Νοεμβρ. 1897. Τούντας).

55. Χηνοποδιώδη. *Chenopodiaceae*.

443. **Chenopodium murale** L. Χηνοπόδιον τὸ ἐπιτείχιον. Ἐν ἐρειπίοις παρὰ τὰς ὁδοὺς κτλ. πλησίον τῆς πόλεως καὶ ἀκρωτ. Πέρδικα.

444. **Ch. opulifolium** Schrad. *X.* τὸ ὀπυλόφυλλον. Ἐν ἐργασίμοις (Τούντας).

445. **Ch. Vulvaria** L. *X.* τὸ χοιρόξον. Ἐν ἐρειπίοις καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς (Τούντας).

446. **Salicornia fruticosa** L. Σαλικορνία ἢ θαμνώδης. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετωπίου.

56. Πολυγονώδη. *Polygonaceae*.

447. **Emex spinosus** (L.) Campd. Ἑμετήριον τὸ ἀκανθῶδες. Ἐν ἀμυώδεσι παραθαλασσίαις, πλησίον τῆς πόλεως.

448. **Rumex conglomeratus** Murr. Λάπαθον τὸ συμφορητόν. Ἐν ἀρούραις, παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινόν.

449. **R. divaricatus** L. *A.* τὸ τανύκλαδον. *R. pulcher* 6. *divaricatus* Arcang. *R. Aeginensis* Heldr. Mss. Ἐν πετρώδεσιν, ἐν χέρσοις. (Ἀττ. Κυκλ.).

450. **R. tuberosus** L. *A.* τὸ κονδυλόριζον. Ἐν γεωλόφοις πετρώδεσι κοινόν.

451. **Polygonum maritimum** L. **Πολύγονον** τὸ παρα-
θαλάσσιον. Ἐν ἀμμόδεσι παραθαλασσίσις.

452. **P. equisetiforme** Sibth. Fl. Gr. tab. 361. II. τὸ
ἰππουριδῶδες. Ἐν πετρώδεσιν. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ Bory et Chau-
bard Exped. de la Morée.

57. Δαφνώδν. *Lauraceae*.

453. **Laurus nobilis** L. **Δάφνῃ** ἡ εὐγενής. Καλλιεργη-
μένη καὶ ἡμιαγρία. Κοινῶς Βαῖα.

58. Σανταλώδν. *Santalaceae*.

454. **Thesium humile** Vahl. **Θήσειον** τὸ ταπεινόν. Ἐν
ἀρούραις. Μονή. Μετώπι.

59. Ἐλαιαγνώδν. *Elaeagnaceae*.

455. **Elaeagnus angustifolia** L. **Ἐλαίαγνος** ἡ στενό-
φυλλος. Ἐν παραθαλασσίσις.

60. Κυτινώδν. *Cytinaceae*.

456. **Cytinus Hypocistis** L. **Κύτινος** ἡ Ὑπόκυστις. Εἰς
τὰς ρίζας τοῦ Κίστου παράσιτος. Ἀνατολ. ἀκτή, Ἰανιτσιό.

61. Ἀριστολοχιώδν. *Aristolochiaceae*.

457. **Aristolochia microstoma** Boiss. **Ἀριστολοχία**
ἡ μικρόστομος. Ἐν πετρώδεσιν εἰς τὰς κλιτύς τοῦ Ὀρους. (Ἀττ.).

62. Εὐφορβιώδν. *Euphorbiaceae*.

458. **Andrachne telephioides** L. **Ἀνδράχνη** ἡ τελε-
φιοειδής. Ἐν πετρώδεσι. Νάος. (Ἀττ. Κυκλ.).

459. **Crozophora verbascifolia** (Willd.) A. Juss.
Κροσόφορα ἡ βαρβασκόφυλλος. Ἐν χέρσοις (Τούντας, Νοέμ-
βριος 1897).

460. **Mercurialis annua** L. **Μερκουριάλις** ἡ ἐπέτειος.
Λινόζωστις Διοσκορίδου. Ἐν ἐργασίμοις κοινή.

461. **Euphorbia Helioscopia** L. **Εὐφόρβιον** ὁ Ἥλιο-
σκόπιος (Διοσκ.). Ἐν ἐργασίμοις κοινόν.

462. **E. pterococca** Brot. *E. τὸ πτερόκοκκον.* 'Εν πετρώδεσιν. Ὅρος.

463. **E. Sibthorpii** Boiss. *E. τὸ τοῦ Σιπθωρπίου.* Τιθύμαλος ὁ ἄρρην ἢ Χαρακίας Διοσκορίδου. 'Εν γεωλόφοις. Μονὴ καὶ ἀλλαχοῦ.

464. **E. Paralias** L. *E. ὁ Παραλίας* (Διοσκ.). 'Εν ἀμμώδεσι παραθαλασσίαις. Βόρ. ἀκτὴ ἄφθονον.

465. **E. falcata** L. *E. τὸ δρεπανοειδές.* 'Εν ἐργασίμοις. Περιβόλα.

466. **E. Peplus** L. *E. ὁ Πέπλος* (Διοσκ.). 'Εν ἐργασίμοις κοινόν.

467. **E. exigua** L. *E. τὸ πᾶμικρον.* 'Εν ἐργασίμοις.

468. **E. Peplis** L. *E. ἡ Πεπλῖς* (Διοσκ.). 'Εν ἀμμώδεσι παραθαλασσίαις κοινόν.

63. Ἀρτοκαρπώδη. Artocarpaceae.

469. **Ficus Carica** L. **Συκῆ** ἢ **καρική.** Συχνὰ καλλιεργημένη. Κοινῶς Συκιά. Καὶ ἀγρία ἐν κρημνώδεσι (*F. Caprificus* L.). Κοινῶς Ἀγριοσυκιά.

64. Κνιδώδη. Urticaceae.

470. **Urtica pilulifera** L. **Κνίδον** ἢ **κνυλισκοφόρος.** 'Εν ἐρειπίοις κοινή.

471. **U. urens** L. **Κ.** ἢ **καυστική.** 'Εν ἀρούραις.

472. **Parietaria Judaica** (L.) Boiss. **Παρθένιον** τὸ **Ἰουδαϊκόν.** Παρθένιον τῶν ἀρχαίων¹. *P. ramiflora* Mönch. 'Επὶ τῶν τοίχων (Τούντας). Κοινῶς Ἀνεμόχορτο.

473. **P. Cretica** L. **Π.** τὸ **κρητικόν.** 'Επὶ τοίχων καὶ ἐν πετρώδεσι κοινόν.

474. **Theligonum Cynocrambe** L. **Θηλυγόνον** ἢ **Κυνοκράμβη.** 'Εν πετρώδεσι καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων. Κοντό, Περιβόλα κτλ.

65. Κυπελλοφόρα. Cupuliferae.

475. **Quercus pseudococcifera** Desf. **Δρυῖς** ἢ **ψευδόπρινος.** *Q. coccifera* L. *δ. pseudococcifera* Boiss. 'Εν θαμνώδεσιν ὄρεινοῖς.

¹ Βλ. Χελδράιχ, Μελέτη περὶ τοῦ Παρθενίου ἐν Ἐπετηρίδι τοῦ Συλλ. Παρνασσοῦ, τομ. Α' (1897) σελ. 138.

II. Μονοκοτυλήδονα.

66. Τριγλωχινώδη. *Juncaginaceae*.

476. **Triglochin** *Barrelieri* Loisl. **Τριγλώχιν** ἡ τοῦ **Βαρρελιέρου**. Ἐν παραθαλασσίαις (Spruner) (Ἄττ. Κυκλ.).

67. Ὀρχεώδη. *Orchideaceae*.

477. **Limodorum** *abortivum* (L.) Swartz. **Λειμόδωρον** τὸ ἐξαμβλωτικόν. Ἐν πευκῶσι τῆς νήσου Ἀγκιστρίου (20 Ἀπριλ. 1881).

478. **Serapias** *parviflora* (Lindl.) Parlát. **Σεραπίας** ἡ μικρανθής. Ἐν γεωλόφοις σπανία. Μονή. (Ἄττ. Πελ.).

479. **Orchis** *sanctus* L. **Ὀρχις** ὁ ἱερός. Ἐν Αἰγίνῃ (Spruner). (Τῆνος, Μικρὰ Ἀσία).

480. **O.** *masculus* L. **O.** ὁ ἄρσεν. Πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς (Friedr.). (Πελ.).

481. **O.** *saccatus* Ten. **O.** ὁ σακκοφόρος. Ἐν Αἰγίνῃ σπάνιος κατὰ Spruner καὶ Ὀρφανίδην. (Ἄττ. Κυκλ.).

482. **Anacamptis** *pyramidalis* (L.) Rich. **Ἀνακαμπτις** ἡ πυραμοειδής. Ἐν πετρώδεσι. Ναός.

483. **Ophrys** *tenthredinifera* Willd. **Ὀφρύς** ἡ τενθρηδοφόρος. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ Spruner καὶ Friedrichsthal.

484. **O.** *atrata* Lindl. **O.** ἡ μελάγχρους. Ἐν γεωλόφοις πετρώδεσι.

485. **O.** *ferrum-equinum* Desf. **O.** ἡ ἵπποκρηπίς. Ἐν πετρώδεσι. Ναός. — Var. *Aeginensis* Reichb. ποικ. ἡ αἰγινητικὴ (μετὰ χεῖλους τριλόβου). Ἐν Αἰγίνῃ Spruner κατὰ τὸν Reichenbach.

486. **O.** *apifera* Huds. **O.** ἡ μελισσοφόρος. Ἐν Αἰγίνῃ (Spruner). (Ἄττ. Πελ.).

487. **O.** *cornuta* Stev. **O.** ἡ κερατίτις. Ἐν γεωλόφοις. Ναός.

488. **O.** *bombyliflora* Link. **O.** ἡ βομβυλιοφόρος. Ἐν Αἰγίνῃ (Spruner).

489. **O.** *myodes* (L.) Jacq. **O.** ἡ μυιοειδής. Ἐν Αἰγίνῃ (Friedr.). (Ἀχαΐα Sibth.).

490. *O. lutea* (Gou.) Cav. forma *minor* Parlat. *O. ἡ κυτρίνη*, παραλλαγή ἡ ἐλάττων. Ἐν γεωλόφοις. Νάος.

491. *O. fusca* Link. *O. ἡ μελανόφαιος*. Ἐν γεωλόφοις κοινή. Var *iricolor* Desf. (pro specie) ποικ. ἡ *ιριδόχρους*. Ἐν παραθαλάσσις Ἀγκιστρίου.

68. Ἰριδῶδη. Iridaceae.

492. *Iris Germanica* L. *Ἰρις ἡ γερμανική*. Αὐτοφυὴς ἐν κρημνώδεσι τοῦ βουνοῦ τῆς Παλαιοχώρας καὶ ἀλλαχοῦ. Κοινῶς «Κρίνος».

493. *Gynandriris Sisyrinchium* (L.) Parl. *Γυνανδροῖρις* τὸ *Σισυρύγγιον*. Ἐν ἀνίκμοις καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινὴ ἐν Αἰγίνῃ καὶ ἐν Μετωπίῳ.

494. *Gladiolus segetum* Ker. *Ξιφίον* τῶν σπαρτῶν. Ἐν ἀρούραις. Ἀγ. Μαρίνα, καὶ ἐν Μετωπίῳ.

495. *Crocus Cartwrightianus* Herb. *Κρόκος ὁ Καρτράιτιανός*. *C. Graecus* Chapp., *C. sativus* Boiss. Ἐν Αἰγίνῃ (Guicciardi, τῇ 6 Δεκ. 1857). Ὁ Κρόκος, περὶ οὗ ὁ Θεόφραστος (βλ. Εἰσαγωγὴν). (Ἀττ. Κυκλ.).

496. *C. cancellatus* Herb. *Κ. ὁ κυγκλιδωτός*. Ἐν γεωλόφοις. Πλησίον τοῦ ναοῦ (Ὁρφανίδης 8 Νοεμβρ. 1859), πέριξ τῆς Μονῆς (Μίνδλερ καὶ Τούντας 6 Νοεμβρ. 1897). (Ἀττ. Πελ.).

69. Ἀμαρυλλιδῶδη. Amaryllidaceae.

497. *Panocratium maritimum* L. *Παγκράτιον* τὸ παραθαλάσσιον. Ἐν παραθαλάσσις. Νησύδριον Μετωπίου.

498. *Sternbergia Sicula* Tineo. *Στερνβέργεια ἡ σικελική*. Ἐν Αἰγίνῃ (Ὁρφανίδης).

ΣΗΜ. Ἡ *Ἀγάθῃ ἡ ἀμερικανική* (*Agave Americana* L.) ἔγεινεν ἐντελῶς ἀγρία καὶ φύεται ἐπὶ κρημνῶν ὅπως καὶ ἐν Κρήτῃ, ταῖς Ἰονίοις καὶ ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων.

70. Σμιλακῶδη. Smilacaceae.

499. *Smilax aspera* L. *Σμιλαξ ἡ τραχεῖα* (Διοσκορίδου). Ἐν θαμνώδεσιν, ἐν φραγμοῖς. Μεσαγρός.

71. Ἀσπαραγώδη. *Asparagaceae*.

500. **Asparagus arkyllus** L. Ἀσπάραγος ὁ ἄφυλλος.
Ἐν πετρώδεσι. Κοντὸ καὶ ἀλλαχοῦ.

72. Διοσκοριδειώδη. *Dioscoreaceae*.

501. **Tamus communis** L. var. *Cretica* (L. pro specie)
Parlat. Τάμος ἡ κοινὴ ποικιλ. ἡ κρητικὴ. Ἐν πετρώδεσιν.
Ἰαντισιό.

73. Λειριώδη. *Liliaceae*.

502. **Asphodelus microcarpus** Viv. Ἀσφόδελος ὁ
μικροκαρπος. Ἀσφόδελος τῶν ἀρχαίων. Ἐν γεωλόφοις.

503. **A. fistulosus** L. *A.* ὁ συριγγώδης. Ἐν ἀρούραις, παρὰ
τὰς ὁδοὺς. Κοινῶς «Γενάκια».

504. **A. tenuifolius** Cav. *A.* ὁ λεπτόφυλλος. Ἐν ἀμμώδεσι.
Πλησίον τῆς πόλεως. (Ἀττ. Κυκλ.).

505. **Lloydia Graeca** (L.) Endl. Λουΐδεια ἡ Ἑλληνικὴ.
Ἐν πετρώδεσιν οὐ σπανία.

506. **Ornithogalum Narbonense** L. Ὀρνιθόγαλον τὸ
ναρβάνιον. Ἐν ἀρούραις. Περιβόλα καὶ ἀλλαχοῦ.

507. **O. Pyrenaicum** L. *O.* τὸ πυρηναϊκόν. Ἐν γεωλόφοις
καὶ ἐργασίμοις τόποις. (Κρήτη).

508. **Urginea maritima** (L.) Baker. Πρωτοδκίλλα ἡ
παραθαλάσσιος. Σκίλλα τῶν ἀρχαίων. Ἐν γεωλόφοις καὶ παραθα-
λασσίοις κοινὴ. Κοινῶς «Ἀσκίλλα» καὶ «Γεωργός».

509. **Scilla autumnalis** L. Σκίλλα ἡ μετοπωρινή. Ἐν
γεωλόφοις (Τούντας).

510. **S. Holzmanna** Heldr. nova species. *S.* ἡ Χολτ-
σμανεία. Ἐν πετρώδεσιν εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ὄρους εὐρέθη ὑπὸ
τοῦ κ. Β. Τούντα κατὰ Νοέμβριον 1897. Διαφέρει τὸ νέον εἶδος
τοῦτο ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ὡς ἔχον τὸν σκήπωνα χθαμαλὸν καὶ
ὑποκλινῆ, τὰ φύλλα συνανθῆ πάντως ἐπίγεια πλατέως γραμμοειδῆ
αὐλακωτά, τὸν ἀνθοφόρον βότρυν ὀλιγανθῆ, τὰ φυλλάρια τοῦ περι-
γόνιου κωδωνοειδῶς συγκλίνοντα, φέροντα μεσόνευρον ὑπόχλωρον,

τὸν δὲ καρποφόρον βότρυν μετὰ ποδίσκων μονορρεπῶν, τὰ σπέρματα κυμβалоειδῆ. Ἡ δ' ἐν Ἑλλάδι κοινὴ Σκίλλα ἢ μετοπωρινὴ ἔχει τὸν σκήπωνα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀρθοφυᾶ καὶ ὑψηλότερον, τὰ φύλλα ὕστερανθῆ, νηματοειδῆ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ὀρθωθέντα, τὸν ἀνθοφόρον βότρυν πολυανθέστερον, τὸ περιγόνιον ἀνεφγμένον, τὰ σπέρματα ὠοειδῆ.

511. **Bellevalia ciliata** (Cyr.) Nees. **Βελλεβάλεια** ἢ **βλεφαριδωτή**. Ἐν ἀρούραις. Ὑπώρεια τοῦ Ὄρους. (Ἀττ. Πελ.).

512. **B. trifoliata** (Ten.) Kunth. **B.** ἢ **τρίφυλλος**. Ἐν ἀρούραις, πλησίον τῆς Μονῆς. (Ρόδος).

513. **Leopoldia Holzmanni** Heldr. **Λεοπόλδεια** ἢ τοῦ **Χόλτσμαν**. Ἐν γεωλόφοις πετρώδεσι.

514. **L. graminifolia** Heldr. et Holzm. **L.** ἢ **ἀγρωστόφυλλος**. Ἐν ἀμπελώσι πρὸς νότον τῆς πόλεως (τῇ 18 Ἀπριλ. 1881 ὑπὸ Χόλτσμαν καὶ ἐμοῦ).

515. **Botryanthus commutatus** (Guss.) Kunth. **Βοτρυνανθῆς** ὁ ἡλλαγμένος. Ἐν γεωλόφοις.

516. **B. pulchellus** (Heldr. et Sart.) Nym. **B.** ὁ **χαρίεις**. Ἐν πετρώδεσιν. (Ἀττ. Πελ.).

517. **Allium Porphyroprasum** Heldr. et Sart. **Μῶλυ** τὸ **Πορφυρόπρασον**. Ἐν ἐργασίοις. (Ἀττ.).

518. **A. Chamaespathum** Boiss. **M.** τὸ **Χαμαίσπαθον**. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ τὸν Nyman (Conspect. Fl. Europ. σ. 737). (Ἀττ. Πελ.).

519. **A. Cyrilli** Ten. **M.** τὸ τοῦ **Κυρίλλου**. Ἐν ἀρούραις. Δυτικὰ παράλια. Περιβόλα. (Ἀττ. Χίος).

520. **A. roseum** L. **M.** τὸ **ῥοδόχρουν**. Ἐν ἀρούραις. Μονή.

521. **A. subhirsutum** L. **M.** τὸ **ὑπόδασον**. Ἐν θαμνώδεσι, γεωλόφοις κτλ. Βόρειον τμήμα. Μονή κτλ.

522. **A. trifoliatum** Cyr. **M.** τὸ **τρίφυλλον**. Ἐν πετρώδεσι σπάνιον. (Πελ. Κυκλ.).

523. **A. Phalereum** Heldr. et Sart. **M.** τὸ **Φαληρικόν**. Ἐν Αἰγίνῃ κατὰ Spruner (Ἀττ. Κυκλ.).

74. Κολχικώδη. *Colchicaceae*.

524. *Colchicum Sibthorpii* Baker. **Κολχικόν** τὸ τοῦ **Σιπθωρπίου**. Ἐν πετρώδεσι παρὰ τὰς ὁδοὺς πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως μέχρι Κοντοῦ, καὶ πλησίον τῆς μονῆς. Νοεμβρ. 1897 συλλεχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Τούντα. Εἶνε ἀξιοπερίεργον ὅτι τὸ φυτὸν τοῦτο γνωστὸν ὡς μᾶλλον ὀρεινὸν (ἐν τῇ Πάρνηθι τῆς Ἀττικῆς), ἐν Αἰγίνῃ φύεται ἐν παραθαλασσίαις (Ἀττ. Πελ.).

525. *C. Tuntasium* Heldr. nov. sp. **Κ.** τὸ **Τουντάσειον**. Φύεται εἰς τὰ ὑπώρεια τοῦ Ὄρους, ὅπου τὸ συνέλεξαν τὸν Νοέμβρ. 1897 εἰς ἄνθος οἱ φίλοι κ. κ. Μ. Μίνδλερ καὶ Β. Τούντας. Προσωρινῶς προτείνω τὸ εἶδος τοῦτο ὡς νέον, διότι δὲν δυνάμεθα εἰσέτι νὰ δώσωμεν πλήρη περιγραφὴν αὐτοῦ μὴ γνωρίζοντες τὰ φύλλα. Κατὰ τὰ ἄνθη ὁμοιάζει πρὸς τὸ *C. Parkinsoni* Hook. φυτὸν τῶν Κυκλάδων, οὗτινος εἶνε ἴσως ποικιλία. Εἰς τὸ ἡμέτερον ὁμως αἱ λακίδες τοῦ περιγόνιου εἰσὶ στενωτέραι καὶ ἀπλῶς ὀξείαι, οὐχὶ ἀποτόμως στενούμεναι, αἱ δ' ἐπ' αὐτῶν τετραγωνικαὶ γραφαὶ ὅλως ἀσαφεῖς καὶ μόλις ὁραταί.

75. Σχοινώδη. *Juncaceae*.

526. *Juncus acutus* L. **Σχοῖνος** ὁ ὀξύσχοινος. Ἐν παραθαλασσίαις Αἰγίνης καὶ Μετωπίου.

527. *J. bufonius* L. *J. mutabilis* Savi **Σ.** ὁ φρύνιος ποικ. ὁ εὐμετάβολος. Ἐν ἐνίκμοις. Μονή.

76. Ἀρώδη. *Araceae*.

528. *Arisarum vulgare* Targ. **Ἀρίδαρον** τὸ κοινόν. Ἐν γεωλόφοις. Παλαιοχώρα.

77. Κυπειρώδη. *Cyperaceae*.

529. *Cyperus rotundus* L. **Κύπειρος** ὁ στρογγύλος. Ἐν ἔργασίμοις. Κοντὸ (Τούντας).

530. *Carex distans* L. **Κάρνηξ** ἡ διεστῶσα. Ἐν ὀρεινοῖς. Μονή.

531. *C. illegitima* Cesati. **Κ.** ἡ ἀνώμαλος. Ἐν πετρώδεσιν (Ὀκτ. 1852. Sartori) πλησίον τοῦ ναοῦ (Heldr.) (Ἀττ. Πελ.).

78. Ἀγρωστώδη. *Gramineae*.

532. **Pollinia distachya** (L.) Spreng. **Πολλίνεια** ἡ δίσταχυς. Ἐν πετρώδεσιν.

533. **Andropogon pubescens** Vis. Ἀνδροπόγων ὁ τριχώδης. Ἐν πετρώδεσι κοινός.

534. **Setaria verticillata** (L.) P. Beauv. **Τριχόκεγχρον** τὸ σφονδυλωτόν. Ἐν ἐργασίμοις. Κοντὸ (Τούντας). Κοινῶς Κολλοχόρταρο. (Ἄττ. Κυκλ.).

535. **Cynodon Dactylon** (L.) Pers. **Κυνόδων** ὁ δάκτυλος. Ἐν ἀμμώδεσι κοινός.

536. **Phalaris minor** Retz. **Φάλαρις** ἡ ἐλάσσων. Ἐν ἐργασίμοις. — Var. *comosula* Heldr. ποικ. ἡ μικρόλοφος. Ἐν ἀρούραις καὶ ἀμπελῶσι. Παράλια δυτικά.

537. **Cynosurus echinatus** L. **Κυνόσουρα** ἡ ἐχινώδης. Ἐν πετρώδεσιν ὀρεινοῖς. Ὅρος.

538. **Gastridium lendigerum** (L.) Gaud. **Γαστρίδιον** τὸ κονιδοφόρον. Ἐν πετρώδεσι σπάνιον. Ὅρος.

539. **Lagurus ovatus** L. **Λαγούρος** ὁ ὠοειδής. Ἐν παραθαλασσίοις, γεωλόφοις κτλ.

540. **Stypa Sibthorpii** Boiss. et Reut. **Στύππη** ἡ τοῦ Σιπθωρπίου. Ἐν πετρώδεσι. Ναός.

541. **St. tortilis** Desf. **Σ.** ἡ στρεπτή. Ἐν πετρώδεσι. Μονή.

542. **Oryzopsis miliacea** (L.) Richter. Ὀρύζοψις ἡ κεγχροειδής. Ἐν γεωλόφοις πετρώδεσι. — Var. *Thomasii* (Duby pro specie) Boiss. Ποικ. ἡ τοῦ Θωμασίου. Ἐν θαμνώδεσι. Πέριξ τοῦ ναοῦ.

543. **O. caerulescens** (Desf.) Richter. **Ο.** ἡ κυανίλουσα. Ἐν πετρώδεσι. Ναός.

544. **Avena fatua** L. Ἀθένη ἡ μωρά. Ἐν ἐργασίμοις. Ἀκρωτήρ. Πέρδικα (Friedr.) (Μακεδ.).

545. **A. barbata** Brot. **Α.** ἡ παγωνώδης. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινή. Μονή κτλ. (Ἄττ. Κυκλ.).

546. **Aira capillaris** Host. **Αἶρα** ἡ τριχοειδής. Ἐν ἀνίχοις. Μονή.

547. **Avellinia** *Michelii* (Savi) Parl. **Ἀβελλίνεια** ἡ τοῦ Μιχελίου. Ἐν γεωλόφοις ἀνίκμοις σπανία. Μονή. (Ἄττ.).

548. **Koeleria** *phleoides* Pers. **Κοιλέρεια** ἡ φλοιοειδής. Ἐν ἀμμώδεσι καὶ ἀνίκμοις κοινή.

549. **Dactylis** *glomerata* L. var. *Hispanica* Roth. (pro specie). **Δακτυλὶς** ἡ σφαιρωτή, ποικ. ἡ ἰσπανικὴ. Ἐν κρημνώδεσι. Κοντό. (Τούντας).

550. **Vulpia** *ciliata* (Pers.) Link. **Βουλπία** ἡ βλεφαριδωτή. Ἐν ἀνίκμοις.

551. **Bromus** *Madritensis* L. **Βρόμος** ὁ μαδρίτιος. Ἐν ἀνίκμοις, ἐπὶ τοίχων. Μονή.

552. **B. rubens** L. **Β. ὁ ὑπέρυθρος**. Ἐν πετρώδεσι καὶ ἐπὶ τοίχων. Παλαιοχώρα.

553. **B. fasciculatus** Presl. **Β. ὁ φακελωτός**. Ἐν γεωλόφοις. (Ἄττ. Κυκλ.).

554. **B. intermedius** Guss. **Β. ὁ ἀνάμεσος**. Ἐν γεωλόφοις κτλ. κοινός.

555. **B. patulus** Mert. et Koch. var. *velutinus* (Nocc. et Balb. pro specie) Parlat. **Β. ὁ διεστῶς** ποικ. ὁ ὀλοσηρικόθριξ. Ἐν ἀρούραις. Δυτικὸν παράλιον. (Πελ.).

556. **Atropis** *distans* (L.) Griseb. **Ἀτροπισ** ἡ διεστῶσα. Ἐν παραθαλασσίαις. (Ἄττ.).

557. **Scleropoa** *rigida* (L.) Griseb. **Σκληροπόα** ἡ στεγρὰ. Ἐν ἐργασίμοις. Μονή.

558. **Schismus** *Arabicus* Nees. **Σχιστὴ** ἡ ἀραβικὴ. Ἐν ἀνίκμοις, πλησίον τῆς πόλεως.

559. **Briza** *maxima* L. **Βρίζα** ἡ μεγίστη. Ἐν γεωλόφοις κοινή.

560. **Elymus** *crinitus* Schreb. **Ἐλυμος** ὁ χαιτήεις. Ἐν πετρώδεσι τῆς ἀνατολ. ἀκτῆς. Ἰανιτσιό.

561. **Hordeum** *bulbosum* L. **Κριθὴ** ἡ βολβώδης. Ἐν γεωλόφοις. Ἰανιτσιό.

562. **H. murinum** L. **Κ. ἡ μυνοκριθὴ**. Ἐν ἀνίκμοις, ἐπὶ τοίχων, κοινή.

ΣΗΜ. Καλλιεργοῦνται συχνὰ ἡ Κριθὴ ἡ κοινὴ (*H. vulgare* L.) καὶ *Κ. ἡ ἐξάστιχος* (*H. hexastichon* L.).

563. **Aegilops ovata** L. **Αἰγίλωψ** ὁ ῥειθής. Ἐν ἀνέ-
κμοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς. Ναός.

564. **Ae. comosa** Sibth. Fl. Gr. tab. 94. **Α.** ὁ κομήτης.
Ἐν χέρσοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς.

565. **Haynaldia villosa** (L.) Schur. **Χαῦναλδία** ἡ
μακρόθριξ. Ἐν γεωλόφοις, παρὰ τὰς ὁδοὺς κοινή.

566. **Brachypodium ramosum** (L.) R. et Sch. **Βρα-
χυπόδιον** τὸ κλαδῶδες. Ἐν πετρώδεσιν. Ὅρος. Ναός.

567. **B. distachyon** (L.) R. et Sch. **Β.** τὸ δίσταχυν. Ἐν
πετρώδεσι. Ναός.

568. **Lolium temulentum** L. **Λόλιον** τὸ μεθύον. «Αἶρα»
τῶν ἀρχαίων. Ἐν ἀρούραις. Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὄρους ἄφθονον.

569. **L. rigidum** Gaud. **Α.** τὸ στερόν. Ἐν ἀρούραις κοινόν.

570. **Psilurus aristatus** (L.) Lor. et Bar. **Ψιλοῦρος**
ὁ ἀθεροφόρος. Ἐν ἀνέκμοις.

Β'. ΓΥΜΝΟΣΠΕΡΜΑ

79. Κωνοφόρα. Coniferae.

571. **Pinus Halepensis**. **Πεύκη** ἡ **Χαλεπεία**. «Πεύκη ἡ
παράλιος» τοῦ Θεοφράστου. Κοινὴ ἐν ὄρειναις τῆς νήσου. Ἐν Ἀγκι-
στρίῳ σχηματίζει δάσος, ὅπερ καλύπτει τὸ μεγαλείτερον μέρος τοῦ
νησιδρίου.

572. **Juniperus Phoenicea** L. **Ἄρκευθος** ἡ **φοινικική**.
«Βράθιν τὸ ἕτερον» τοῦ Διοσκορίδου. Ἐν γεωλόφοις καὶ ἐν ὄρειναις
κοινὴ, ἐνίοτε δενδρώδης (παρὰ τὸν Ναὸν κτλ.).

ΣΗΜ. Ἡ **Κυπάρισσος** ἡ **ἀειθαλής** (*Cupressus sempervirens* L.)
καλλιεργεῖται συχνότατα ἐν τῇ νήσῳ.

Β'. ΣΠΟΡΙΟΦΥΤΑ (ΚΡΥΠΤΟΓΑΜΑ)

Ι. Ἀγγειοκρυπτόγαμα — 1. Πτέριδες.

80. Πολυποδιώδη. *Polypodiaceae*.

573. *Adiantum Capillus Veneris* L. Ἀδίαντον τὸ καλλίτριχον (Διοσκορίδου). Ἐν ἐνίκμοις (Τούντας).

574. *Cheilanthes fragrans* (L.) Webb. et Berth. Χειλανθὲς τὸ εὖοσμον. Ἐν πετρώδεσιν ὁρέων.

575. *Ceterach officinarum* Willd. Ζεδαραῖχ τῶν ἐργαστηρίων. «Ἀσπληνον» Διοσκορίδου. Ἐν πετρώδεσι καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων. Κοντό. Περιβόλα.

2. Λυκοπόδια.

81. Σελαγινελλώδη. *Selaginellaceae*.

576. *Selaginella denticulata* (L.) Link. Σελαγινέλλα ἡ ὀδοντωτή. Ἐν συσκόις πετρώδεσι. Κοντό.

II. Κυτταρώδη Κρυπτόγαμα.

Ταῦτά εἰσιν ὡς τὰ πολλὰ εἰσέτι ἄγνωστα.

Προσθέτω ἐν τέλει πίνακα τῶν κυριωτέρων οἰκογενειῶν τῶν Σπερματοφύτων, ἐν ᾧ σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰδῶν ἅτινα περιλαμβάνει ἐκάστη τῶν οἰκογενειῶν τούτων ἐν τῇ Αἰγινητικῇ Χλωρίδι, συγκριτικῶς πρὸς τὴν Χλωρίδα τῆς Ἀττικῆς. Φαίνεται δὲ ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ὅτι καὶ ἐν Αἰγίνῃ, ὅπως ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ οἰκογένεια τῶν Κολοβοανθῶν ὑπερτερεῖ πασῶν τῶν ἄλλων. Αἱ δὲ λοιπαὶ οἰκογένειαι ἀκολουθοῦσιν ἐν γένει τὴν αὐτὴν σειρὰν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰδῶν

ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Χλωρίσι, μετὰ τινων διαφορῶν ὡς πρὸς τὰ ποσο-
στὰ ἀνὰ τὰ ἑκατὸν εἶδη.

Οἰκογένεια τῶν	Χλωρίς τῆς Αἰγίνης		Χλωρίς τῆς Ἀττικῆς	
	Ἀριθμὸς τῶν εἰδῶν ἐπὶ 1572 εἰδῶν ἐν ὅλῳ.	Ποσοτὸν ἀνὰ ἑκατὸν εἶδη	Ἀριθμὸς τῶν εἰδῶν ἐπὶ 1557 εἰδῶν ἐν ὅλῳ.	Ποσοτὸν ἀνὰ ἑκατὸν εἶδη
Κολοβοανθῶν	75	13,11	190	12,20
Συνθέτων	70	12,23	159	10,21
Ἀγρωστωδῶν	39	6,81	136	8,73
Σταυρανθῶν	35	6,07	78	5,00
Καρυοφυλλωδῶν (Σιληνωδῶν καὶ Ἀλσινωδῶν)	24	4,19	73	4,68
Χειλανθῶν	23	4,02	71	4,56
Σκιαδοφόρων	22	3,84	68	4,36
Λειροειδῶν	22	3,84	63	4,04
Βουγλωσσωδῶν	18	3,01	46	2,95
Γρομφαδιωδῶν	18	3,01	35	2,24
Ὀρχεωδῶν	15	2,62	43	2,76
Βατραχιωδῶν	11	1,92	34	2,18
Ἐρυθροδανωδῶν	11	1,92	30	1,92
Εὐφορβιωδῶν	11	1,92	19	1,22

Αἱ λοιπαὶ οἰκογένειαι περιλαμβάνουσιν ὀλιγώτερα τῶν δέκα εἰδῶν
ἐν τῇ Αἰγινιτικῇ Χλωρίδι ¹.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Φεβρουάριον 1898.

¹ Ἀνεκοινώθη ἐν συνεδριάσει τοῦ Φυσιογνωστικοῦ τμήματος τοῦ Συλλόγου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

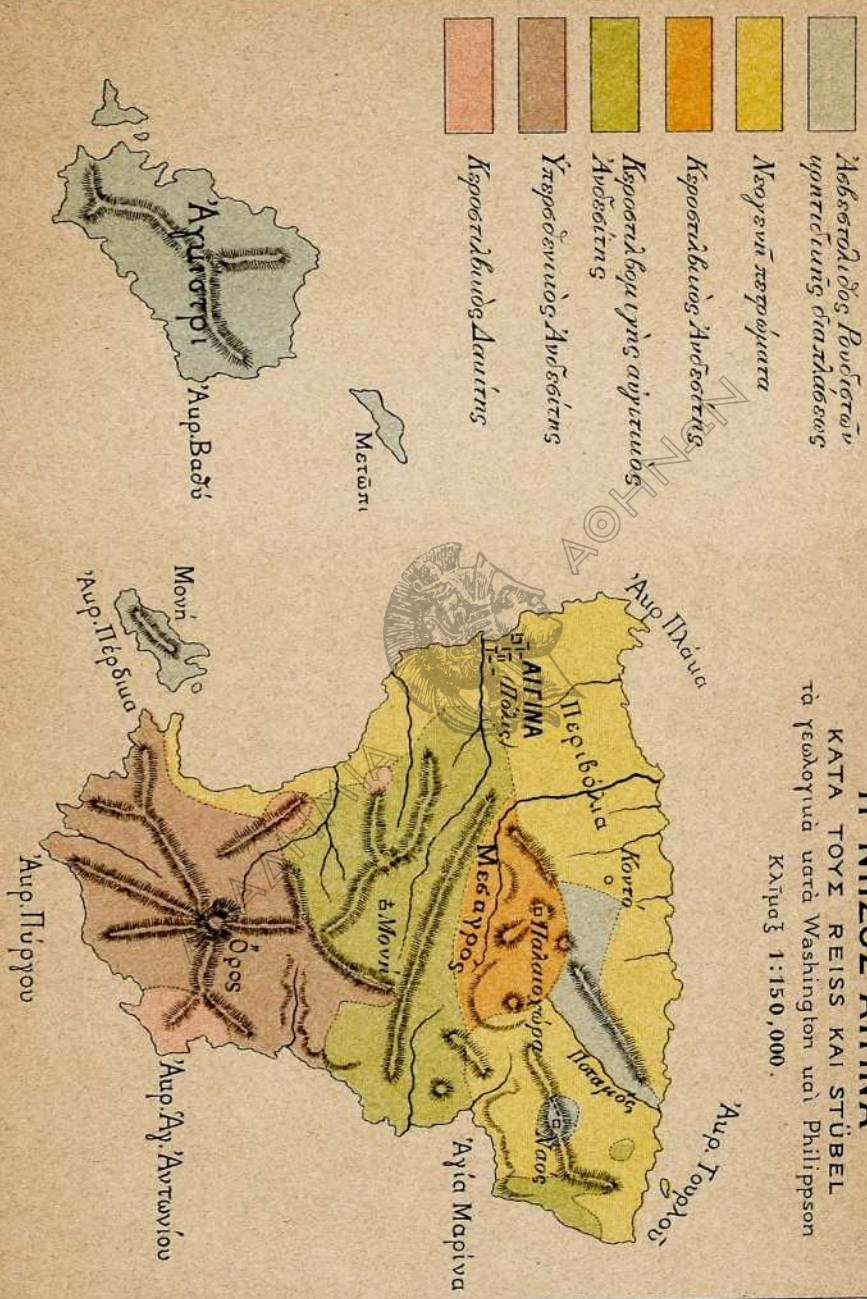
ΑΘΗΝΩΝ

Η ΝΗΣΟΣ ΑΙΤΙΝΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ REISS ΚΑΙ STÜBEL
τὰ γεωλογικά κατὰ Washington καὶ Philippson

Κλίμαξ 1:150,000.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000017905